RR 2025-80

Från: Bekampning.nya.sjukdomar@jordbruksverket.se
Skickat: den 5 mars 2025 10:46
Ämne: Remiss - ändring av Statens jordbruksverks föreskrifter om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar (K3)
Bifogade filer: Föreskrifter K3.pdf; Konsekvensutredning.pdf; Särskild konsekvensanalys.pdf; Remissmissiv.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2025-80:01
DocumentIsArchived: -1

Du får inte ofta e-post från bekampning.nya.sjukdomar@jordbruksverket.se. Läs om varför det här är viktigt

Hej,

I september förra året gjorde Jordbruksverket vissa ändringar som gällde sjukdomen blåtunga i föreskrifterna om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. Nu har ni möjlighet att lämna synpunkter på dessa ändringar. Jag bifogar remissmissiv, föreskrifterna, konsekvensutredningen samt en särskild konsekvensanalys för administrativa bördor.

Svar önskas senast 26 mars till jordbruksverket@jordbruksverket.se. Märk din e-post med diarienummer 6.2.16-13406/2024.

Vänliga hälsningar

Jordbruks verket

Sandra Ögren

Smittbekämpningsenheten
Jordbruksverket
Besöksadress: Skeppsbrogatan 2, 553 29 Jönköping
Sandra.Ogren@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

Remiss

Datum
2025-03-05

Diarienummer
6.2.16-13406/2024

Djuravdelningen

Enligt sändlista

Förslag till ändrade föreskrifter om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar

Ni får härmed möjlighet att lämna synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. Mer information om bakgrund till föreskriftsförslaget finns i konsekvensutredningen.

Observera att remitteringen för denna föreskriftsändring sker i efterhand. De föreslagna föreskrifterna beslutades redan i september 2024 eftersom vi bedömde att ändringarna var brådskande.

Remissen består av:

- föreskriftsförslag
- konsekvensutredning
- särskild konsekvensanalys

Vi behöver era synpunkter på förslaget senast den 26 mars 2025. Skicka ert svar **per e-post** till jordbruksverket@jordbruksverket.se. För att underlätta vårt arbete önskar vi ha ert svar i elektronisk form.

Ange ”Diarienummer 6.2.16-13406/2024” i rubrikraden i ditt e-postsvar.

Kontaktperson:

Sandra Ögren, bekampning.nya.sjukdomar@jordbruksverket.se, tfn: 036-15 50 00

Föreskriftsförslaget finns även på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se)

Med vänlig hälsning

Sandra Ögren

Sändlista

Agria Djurförsäkringar

Biologiska Yrkeshögskolan Skara

CIWF Sverige

Djurens rätt

Djurskyddet i Sverige

Ekologiska lantbrukarna

Familjejordbrukarnas Riksförbund

Förbundet Sveriges Småbrukare

Föreningen Allmogegeten

Föreningen Allmogekon

Föreningen Gutefåret

Föreningen Ryafåret

Föreningen Svenska Allmogefår

Föreningen Svenska Finullsfår

Föreningen Sveriges fäbodbrukare

Föreningen Sveriges Älgparker

Föreningen äldre boskap

Gotlandsfårsföreningen

GutefårAkademin

Gård & djurhälsan

Hushållningssällskapen

Kommerskollegium

KRAV

Kött- och Charkuteriföretagen i Sverige

Livsmedelsverket

LRF

Läkemedelsverket

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Näringslivets regelnämnd

Regelrådet

Riksförbundet för Svensk Hjort

SLU

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Svensk bisonförening

Svenska Alpackaföreningen

Svenska Djurparksföreningen

Svenska Djurskyddsföreningen

Svenska Fåravelsförbundet

Svenska Getavelsförbundet

Svenska samernas riksförbund

Svensk mjölk

Sveriges Lammköttsproducenter

Sveriges mjölkbönder

Sveriges Nötköttsproducenter

Sveriges Veterinärförbund

World Animal Protection Sverige

Växa Sverige

ZOORF

4H

Kopia till

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

Statens jordbruksverks författningssamling
Statens jordbruksverk
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00
www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-0970

SJVFS 2024:19

Saknr K 3
Utkom från trycket
den 13 september 2024
Omtryck

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar;

beslutade den 12 september 2024.

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 4 och 17 §§ epizootiförordningen (1999:659), i fråga om verkets föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar

dels att 2 kap. 2 § och bilagan till föreskrifterna ska ha följande lydelse,

dels att det i föreskrifterna ska införas en ny paragraf, 2 kap. 6 §, av följande lydelse.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 1 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER ... 3
1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER ... 3
2 KAP. ANVÄNDNING AV VETERINÄRMEDICINSKA LÄKEMEDEL FÖR FÖREBYGGANDE OCH BEKÄMPNING AV VISSA DJURSJUKDOMAR ... 6
DEL 2 BESTÄMMELSER OM LANDLEVANDE DJUR ... 7
3 KAP. ÅTGÄRDER EFTER KONTAKT MED MISSTÄNKT ELLER BEKRÄFTAD SMITTA HOS LANDLEVANDE DJUR ... 7
4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR ... 8
Anmälningsplikt m.m. ... 8
En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen ... 9
Provtagning ... 10
Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder ... 11
Förteckning vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur och sällskapsdjur ... 12
5 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR PÅ EN ANLÄGGNING ELLER ANNAN PLATS DÄR EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HAR BEKRÄFTATS HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR ... 13
Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder ... 13
Slakt eller avlivning av djur på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur ... 14

Förflyttningar av hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder och andra material ... 14
Rengöring och desinfektion på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur ... 16
6 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR I EN RESTRIKTIONSZON ... 16
Åtgärder på anläggningar i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ... 16
Biosäkerhetsåtgärder för den som hanterar hållna djur av berörda djurarter, produkter av sådana djur eller annat material på andra platser i en restriktionszon än en anläggning ... 17
Förebyggande slakt eller annan förebyggande avlivning på anläggningar i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ... 18
Annan provtagning i en restriktionszon vid ett utbrott av en A-sjukdom hos hållna landlevande djur ... 18
7 KAP. YTTERLIGARE ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR I EN RESTRIKTIONSZON VID ETT UTBROTT AV HÖGPATOGEN AVIÄR INFLUENSA ELLER NEWCASTLESJUKA ... 19
8 KAP. VILLKOR FÖR VERKSAMHET I EN RESTRIKTIONSZON, INKLUSIVE FÖRFLYTTNING INOM, TILL, FRÅN ELLER GENOM ZONEN VID ETT UTBROTT AV EN A-SJUKDOM HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR ... 19
Förbud mot verksamhet, inklusive förflyttning, som rör landlevande djur, produkter av sådana djur och andra material ... 19
Tillstånd för förflyttning av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur inom, till och från en restriktionszon ... 20
Transporter av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur genom en restriktionszon ... 21
Krav på de transportmedel som används för hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur inom, till, från och genom en restriktionszon ... 21
9 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID ETT BEKRÄFTAT UTBROTT AV EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VILDA LANDLEVANDE DJUR ... 23
Åtgärder och begränsningar i en smittad zon ... 23
10 KAP. HÖGRISKOMRÅDE FÖR HÖGPATOGEN AVIÄR INFLUENSA ... 23
DEL 3 BESTÄMMELSER OM VATTENLEVANDE DJUR ... 24
11 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VATTENLEVANDE DJUR ... 24
Anmälningsplikt m.m. ... 24
En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen ... 25
Provtagning ... 27
Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder ... 27

12 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR PÅ EN ANLÄGGNING ELLER ANNAN PLATS DÄR EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HAR BEKRÄFTATS HOS VATTENLEVANDE DJUR 28
Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder 28
Slakt eller avlivning av djur på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenlevande djur 29
Förflyttningar av vattenbruksdjur, produkter av sådana djur, foder och andra material 29
Rengöring och desinfektion på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur. 30
13 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID BEKRÄFTAT UTBROTT AV EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VILDA VATTENLEVANDE DJUR 30
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser 31
BILAGA 32
ÅTGÄRDSSJUKDOMAR RESPEKTIVE SJUKDOMAR SOM OMFATTAS AV EPIZOOTILAGEN 32

DEL 1 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av åtgärdssjukdomar hos landlevande djur och vattenlevande djur. Föreskrifterna anger även de sjukdomar hos landlevande och vattenlevande djur som omfattas av epizootilagen (1999:657).

Med undantag av bestämmelserna om användning av veterinärmedicinska läkemedel för förebyggande och bekämpning av djursjukdom i 2 kap. är dessa föreskrifter inte tillämpliga vid misstanke eller bekräftat utbrott av bisjukdomar. Bestämmelser om bekämpning av bisjukdomar finns i bisjukdomslagen (1974:211), bisjukdomsförordningen (1974:212) och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1992:38) om kontroll av amerikansk yngelröta, varroasjuka och trakékvalster hos bin.

Dessa föreskrifter är inte heller tillämpliga vid misstanke om eller bekräftat utbrott av salmonella. Bestämmelser om bekämpning av salmonella finns i zoonoslagen (1999:658), zoonosförordningen (1999:660) och Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:2) om bekämpande av salmonella hos djur.

2 § De sjukdomar som omfattas av epizootilagen (1999:657) anges i bilagan till dessa föreskrifter.

3 § Dessa föreskrifter kompletterar följande grundläggande bestämmelser om förebyggande och bekämpning av åtgärdssjukdomar:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter

med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[1] samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar.

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati[2].
3. Epizootilagen (1999:657).
4. Epizootiförordningen (1999:659).
5. Lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.
6. Förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

4 § Om inte något annat anges i andra stycket betyder ord och uttryck i dessa föreskrifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar.

I dessa föreskrifter betyder:

Anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats	Anläggning, livsmedels- eller foderföretag, anläggning för animaliska biprodukter eller annan berörd plats där ett utbrott av en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur eller hos vattenlevande djur har bekräftats av Jordbruksverket.
Ansvarig veterinär	En veterinär som Jordbruksverket har utsett som ansvarig att utföra vissa uppgifter i samband med en misstanke om eller ett utbrott av en åtgärdssjukdom.
A-sjukdom	Förtecknad sjukdom som avses i artikel 9.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.
Berörda djurarter	En djurart eller grupp av djurarter hos vilka en specifik åtgärdssjukdom ska bekämpas. Av bilagan till dessa föreskrifter framgår hos vilken djurart eller grupp av djurarter som respektive sjukdom ska bekämpas.
B-sjukdom	Förtecknad sjukdom som avses i artikel 9.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.
C-sjukdom	Förtecknad sjukdom som avses i artikel 9.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.
Djurhållare	Varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för skötseln av ett landlevande djur eller ett

[1] EUT L 84, 31.3.2016, s. 1 (Celex 32016R0429).
[2] EGT L 147, 31.5.2001, s. 1 (Celex 32001R0999).

	vattenlevande djur, som inte är ett vattenbruksdjur, oavsett om detta sker mot ersättning eller inte, antingen tillfälligt eller permanent, även under transport.
Driftansvarig	Aktör som ansvarar för driften inklusive djuren på en anläggning som håller vattenbruksdjur.
Fjädervilt	Vilda fåglar som tillhör landets viltbestånd.
Förbränningsanläggning	Varje stationär eller mobil teknisk enhet och utrustning avsedd för destruktion av avfall genom förbränning.
Steriliseringsanläggning	Anläggning i vilken animaliskt avfall bearbetas genom en värmebehandlingsprocess som uppfyller villkoren i gällande författningar om hantering av animaliskt avfall.
Veterinärmedicinska läkemedel	Begreppet har i dessa föreskrifter samma betydelse som i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG.[3] Begreppet omfattar även vacciner.
Åtgärdssjukdom	Sjukdom som kan överföras mellan djur eller mellan djur och människor och som tillhör någon av följande kategorier: 1. A-, B- och C-sjukdomar. 2. Sjukdomar som ska bekämpas enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001. 3. Sjukdomar som ska bekämpas med stöd av epizootilagen (1999:657). 4. Sjukdomar som ska bekämpas med stöd av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. Åtgärdssjukdomarna framgår av bilagan till dessa föreskrifter.

5 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket besluta om undantag från bestämmelserna i 3 kap. 1 och 2 §§, 4 kap. 12 §, 5 kap. 1, 3, 9 och 10 §§, 6 kap. 5 och 8 §§, 8 kap. 10 §, 9 kap. 4 §, 10 kap. 2 §, 11 kap. 12 § samt 12 kap. 1 och 3 §§ i dessa föreskrifter.

[3] EUT L 4, 7.1.2019, s. 43 (Celex 32019R0006).

2 KAP. ANVÄNDNING AV VETERINÄRMEDICINSKA LÄKEMEDEL FÖR FÖREBYGGANDE OCH BEKÄMPNING AV VISSA DJURSJUKDOMAR

1 § Ytterligare bestämmelser om användning av veterinärmedicinska läkemedel för förebyggande och bekämpning av djursjukdomar finns i

1. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:32) om läkemedel och läkemedelsanvändning, och
2. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:25) om skyldigheter för djurhållare och personal inom djurens hälso- och sjukvård.

2 § Om inte annat anges i 3–6 §§ eller Jordbruksverket har föreskrivit eller beslutat annat får veterinärmedicinska läkemedel inte användas för att förebygga och bekämpa följande djursjukdomar:

1. Sjukdomar som förtecknas i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.
2. Transmissibla spongiforma encefalopatier (TSE).
3. Vesikulär svinsjuka (swine vesicular disease).
4. Vesikulär stomatit.
5. Brucellos hos livsmedelsproducerande djur av andra serotyper än de som omfattas av punkten 1.
6. Annan filovirusinfektion än Ebola hos primater.
7. Infektiös pankreasnekros med undantag för genogrupp 2.
8. Vårviremi hos karp. *(SJVFS 2024:19).*

3 § Trots förbudet i 2 § är användning av veterinärmedicinska läkemedel, utom vaccin, tillåtet för följande åtgärder:

1. Avmaskning mot rävens dvärgbandmask (*Echinococcus multilocularis*).
2. Behandling av smittsam livmoderinflammation hos häst (CEM).
3. Behandling av varroakvalster hos bin.
4. Behandling av Mycoplasma gallisepticum och Mycoplasma meleagridis hos fjäderfä och fåglar i fångenskap, som inte hålls för avel, och som i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 definieras som fjäderfä och fåglar i fångenskap.

4 § Trots förbudet i 2 § är vaccination tillåten mot följande sjukdomar:

1. Rabies hos hund, katt, iller och häst.
2. Mjältbrand.
3. West Nile-feber hos hästdjur.
4. Ekvint arteritvirus.
5. Paramyxovirusinfektion hos duvor som i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 definieras som fåglar i fångenskap. Vaccinet som används mot paramyxovirusinfektion ska vara avdödat.

5 § Trots förbudet i 2 § får vaccination mot högpatogen aviär influensa (HPAI) av fåglar i fångenskap enligt definitionen i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 utföras efter tillstånd från Jordbruksverket och under förutsättning att minst ett av följande krav är uppfyllda:

1. Fåglarna hålls på en avgränsad anläggning.

2. Fåglarna hålls för vetenskapliga ändamål eller i syfte att bevara skyddade eller utrotningshotade arter.
3. Fåglarna har officiellt registrerats som sällsynta raser.
4. Fåglarna har ett vederbörligen motiverat högt avelsvärde, kulturellt värde eller utbildningsvärde.

Ansökan om att få utföra vaccination ska skickas till Jordbruksverket och innehålla uppgifter om vilka djur som vaccinationen ska omfatta, vilket av kraven i punkterna 1–4 djuren uppfyller samt underlag som styrker detta.

6 § Trots förbudet i 2 § får idisslare vaccineras mot blåtunga serotyp 3.

Aktörer som vaccinerar nötkreatur, får och getter mot blåtunga ska registrera[4] följande uppgifter hos Jordbruksverket inom en vecka från vaccinationstillfället:

1. Anläggningens registreringsnummer.
2. De vaccinerade djurens identitetsnummer.
3. Datum när vaccinationen utfördes.
4. Namn på det vaccin som har använts.
5. Namn och kontaktuppgifter till den som har registrerat uppgifterna. *(SJVFS 2024:19).*

DEL 2 BESTÄMMELSER OM LANDLEVANDE DJUR

3 KAP. ÅTGÄRDER EFTER KONTAKT MED MISSTÄNKT ELLER BEKRÄFTAD SMITTA HOS LANDLEVANDE DJUR

1 § Den som i Sverige eller utomlands har kommit i kontakt med landlevande djur eller produkter av sådana djur som är eller misstänks vara smittade av eller kontaminerade med någon av de sjukdomar som anges i tabell 1 nedan, eller har kommit i kontakt med material som kan överföra dessa sjukdomar, ska före kontakt med djur av berörda djurarter i Sverige vidta följande åtgärder:

1. Duscha eller bada samt tvätta håret.
2. Tvätta de kläder som användes vid kontakttillfället i minst 60 °C. Kläderna kan också behandlas med annan metod som oskadliggör smittämnet.
3. Tvätta och desinficera de skodon och den utrustning som användes vid kontakttillfället.

Åtgärderna enligt första stycket ska även vidtas av den som har vistats i ett område där någon av de sjukdomar som anges i tabell 1 nedan förekommer endemiskt och i området har kommit i kontakt med djur av berörda djurarter, produkter av sådana djur eller material som kan överföra sjukdomarna.

Tabell 1

Afrikansk svinpest
Aujeszkys sjukdom
Aviär influensa (lågpatogen och högpatogen form)

[4] Mer information om hur vaccinationen kan registreras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Får- och getkoppor
Infektiös bovin rhinotrakeit/ infektiös pustulär vulvovaginit/ infektiös bovin balanopostit
Klassisk svinpest
Lumpy skin disease
Mul- och klövsjuka
Newcastlesjuka
Peste des petits ruminants
Porcint reproduktivt och respiratoriskt syndrom (PRRS)
Vesikulär stomatit
Vesikulär svinsjuka

2 § Om kontakten enligt 1 § rör mul- och klövsjuka får personen inte ha kontakt med djur av berörda djurarter i Sverige under de närmaste fem dygnen efter kontakttillfället. Vid misstanke om mul- och klövsjuka upphör dock kontaktförbudet att gälla så snart misstanken har avfärdats.

Vid kontakt med någon annan av de sjukdomar som anges i tabellen i 1 § än mul- och klövsjuka, får personen inte ha kontakt med djur av berörda djurarter i Sverige under de närmaste två dygnen efter kontakttillfället. Vid misstanke om någon av de angivna sjukdomarna upphör dock kontaktförbudet att gälla så snart misstanken har avfärdats.

3 § Den som i Sverige deltar i utredning av en misstanke om respektive bekämpning av ett utbrott av någon av sjukdomarna i tabellen i 1 § behöver inte vidta de åtgärder som anges i 1 och 2 §§ om Jordbruksverket har gett andra instruktioner.

4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR

Anmälningsplikt m.m.

1 § Bestämmelser om skyldighet för aktörer och andra relevanta fysiska eller juridiska personer att anmäla misstänkt förekomst av en åtgärdssjukdom hos landlevande djur finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen. Bestämmelser om skyldighet att anmäla misstänkt förekomst av en epizootisk sjukdom hos landlevande djur finns även i 2 och 3 a §§ epizootilagen (1999:657).

2 § Grundläggande bestämmelser om aktörers skyldigheter vid misstanke om en A-sjukdom hos hållna landlevande djur på en anläggning finns i artikel 5 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 av den 17 december 2019 om

komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av förtecknade sjukdomar[5].

3 § En aktör som har anledning att misstänka att ett landlevande djur i hans eller hennes vård har drabbats av en åtgärdssjukdom, som inte är en A-sjukdom, ska till dess ett besked av en veterinär föranleder något annat vidta följande åtgärder för att förhindra eller begränsa smittspridning:

1. Isolera alla djur av berörda djurarter som misstänks vara smittade med sjukdomen.
2. Förhindra icke nödvändig förflyttning av alla hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, material, ämnen, personer och transportmedel som kan överföra smittämnet till eller från anläggningen.
3. Vidta lämpliga kompletterande åtgärder på anläggningen för att undvika spridning av sjukdomen till andra djur eller människor.

4 § Om det uppstår en misstanke om en åtgärdssjukdom, hos ett landlevande djur på en djurklinik, ett djursjukhus eller en motsvarande inrättning ska den som är ansvarig för verksamheten se till att de relevanta åtgärder som anges i 2 och 3 §§ genomförs.

5 § En sällskapsdjurshållare som har anledning att misstänka att ett landlevande sällskapsdjur i hans eller hennes vård har drabbats av en åtgärdssjukdom, ska till dess ett besked av en veterinär föranleder något annat isolera alla landlevande djur som misstänks vara smittade med sjukdomen för att förhindra eller begränsa smittspridning.

Om det uppstår en misstanke om en åtgärdssjukdom, hos ett landlevande djur på en djurklinik, ett djursjukhus eller en motsvarande inrättning ska den som är ansvarig för verksamheten se till att de åtgärder som anges i första stycket genomförs.

6 § En aktör eller sällskapsdjurshållare som har anledning att misstänka att ett landlevande djur i hans eller hennes vård har drabbats av en åtgärdssjukdom, får inte avliva något djur av berörd djurart förrän misstanken har avfärdats eller Jordbruksverket har godkänt avlivningen.

Förbudet enligt första stycket gäller inte om enstaka djur måste avlivas av djurskyddsskäl.

7 § Hållna landlevande djur som misstänks ha drabbats av en åtgärdssjukdom, och som har dött eller avlivats av djurskyddsskäl ska hållas tillgängliga för undersökning av veterinär.

En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen

8 § Av 4 § första stycket epizootilagen (1999:657) framgår att om en veterinär har grundad anledning att anta att ett fall av en sjukdom som omfattas av epizootilagen (1999:657)[6] har inträffat hos landlevande djur, ska veterinären, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring).

[5] EUT L 174, 3.6.2020, s. 64, (Celex 32020R0687).
[6] De sjukdomar som omfattas av epizootilagen anges i bilagan till dessa föreskrifter.

9 § En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen (1999:657) ska vara skriftligt och innehålla följande uppgifter:

1. Beskrivning av det spärrförklarade områdets omfattning enligt följande:
   a) Om det misstänkta fallet av sjukdomen har inträffat på en anläggning: anläggningens registreringsnummer och eventuella namn, fastighetsbeteckning och besöksadress samt i vilken kommun och vilket län anläggningen är belägen.
   b) Om det misstänkta fallet av sjukdomen har inträffat på en annan plats än en anläggning: platsens namn och besöksadress samt i vilken kommun och vilket län platsen är belägen.
2. Vilken epizootisk sjukdom som misstänks.
3. Vilka djur och/eller produkter som inte får föras från det spärrförklarade området. Detta ska specificeras med uppgifter om: djurslag; djurprodukter; foder; växtprodukter avsedda som livsmedel, såsom spannmål och oljeväxter; strö och gödsel; djurkroppar eller delar av sådana; övrigt avfall.
4. Vilka eventuella restriktioner som ska gälla för att få besöka, lämna eller utföra transporter till eller från det spärrförklarade området:
   a) Förbud mot obehörig persontrafik till och från det spärrförklarade området.
   b) Krav på rengöring och desinficering för personer som ska lämna det spärrade området inklusive hur sådan smittrening ska utföras.
   c) Förbud mot att föra transportmedel, arbetsredskap och annan utrustning till eller från det spärrförklarade området utan särskilt tillstånd från Jordbruksverket, eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer.
5. En lista med namn, person-/organisationsnummer och kontaktuppgifter (mobiltelefonnummer samt e-postadress) till följande personer:
   a) Djurhållaren.
   b) Djurägaren, om han eller hon är någon annan än djurhållaren.
   c) Fastighetsägaren, om han eller hon är någon annan än djurhållaren.
6. Den beslutande veterinärens namn och kontaktuppgifter (mobiltelefonnummer, e-postadress, arbetsplats samt kontaktuppgifter till arbetsplatsen).
7. Datum för beslutet samt den beslutande veterinärens underskrift.[7]

10 § Veterinären ska lämna beslutet om spärrförklaring enligt 9 § till djurhållaren samt skicka en kopia av beslutet digitalt till Jordbruksverket och länsstyrelsen i det län där det misstänkta sjukdomsfallet har inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma.

11 § Av 4 § andra stycket epizootilagen (1999:657) framgår att veterinärens beslut om spärrförklaring snarast ska underställas Jordbruksverket som snarast ska pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

Provtagning

12 § Provtagning för att bekräfta eller utesluta förekomst av en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur ska utföras av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller annan person som utses av Jordbruksverket.

[7] Beslutet kan med fördel dokumenteras på Jordbruksverkets blankett *Epi 1 Beslut om spärrförklaring vid misstanke om epizootisk sjukdom* som finns att hämta i Jordbruksverkets webbutik (webbutiken.jordbruksverket.se).

Första stycket gäller inte för provtagning som utförs inom övervakningsprogram och kontrollprogram som har godkänts av Jordbruksverket. Första stycket gäller inte heller för sådan provtagning som utförs inom ramen för de regelverk som gäller vid förflyttning av landlevande djur inom unionen samt vid export av landlevande djur.

13 § Den som utses av Jordbruksverket enligt 12 § ska göra följande:

1. Utföra provtagningen i enlighet med instruktioner från Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt eller annat laboratorium som Jordbruksverket har utsett att analysera proverna.
2. Skyndsamt skicka proverna för analys till Statens veterinärmedicinska anstalt eller annat laboratorium som Jordbruksverket har utsett.
3. Underrätta laboratoriet om att proverna är på väg.

14 § Ett laboratorium som har tagit emot prover som har samlats in på ett annat sätt än det som anges i 12 och 13 §§, får endast analysera sådana prover för åtgärdssjukdom efter Jordbruksverkets godkännande. Detta gäller inte sådana åtgärdssjukdomar som bekämpas med stöd av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder

Tillträde till anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur

15 § Ett beslut av en veterinär eller av Jordbruksverket om förbud mot eller begränsningar vad gäller tillträde till anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser där en åtgärdssjukdom misstänks ha inträffat hos hållna landlevande djur gäller inte för följande personer:

1. De som behöver tillträde i samband med förebyggande eller bekämpning av sjukdomen.
2. De som behöver tillträde för att sköta djur som hålls där.
3. De som behöver tillträde för att utföra uppgifter som är av väsentlig betydelse för en anläggnings eller företags drift.
4. Veterinärer och andra personer som behöver tillträde för att utföra uppgifter som är av väsentlig betydelse för djurhälsan eller djurskyddet.
5. Räddningspersonal och sjukvårdspersonal.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med hållna landlevande djur eller produkter av sådana djur på anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser som misstänks vara smittade respektive kontaminerade med en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur

16 § En aktör som ansvarar för anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser som misstänks vara smittade respektive kontaminerade med en åtgärdssjukdom hos landlevande djur ska se till att det finns skyddskläder och material för rengöring och desinficering av personer, utrustning och transportmedel i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

17 § Aktören enligt 16 § ska se till att alla besökare vidtar de biosäkerhetsåtgärder som anges i 19 § i samband med besöket.

18 § Aktören enligt 16 § ska se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar anläggningen, livsmedels- eller foderföretaget, anläggningen för animaliska biprodukter eller den berörda platsen.

19 § Den som enligt 15 § har rätt att besöka anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser där en åtgärdssjukdom misstänks ha inträffat hos hållna landlevande djur ska vidta följande biosäkerhetsåtgärder i samband med besöket:

1. Skyddskläder ska användas i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket. Byte till och från skyddskläder ska ske på anvisad plats.
2. Rengöring och desinfektion av händer och andra exponerade delar av kroppen ska utföras i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.
3. Transportmedel ska rengöras och desinficeras i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.

20 § Aktören enligt 16 § ska ta hand om använda skyddskläder i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med misstänkt smittade hållna landlevande djur eller misstänkt kontaminerade produkter av sådana djur samt annat material

21 § Den som vid andra tillfällen och på annat sätt än vad som anges i 15 § hanterar hållna landlevande djur som misstänks vara smittade med den aktuella åtgärdssjukdomen ska vid kontakterna med djuren vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som hanterar hela eller delar av djurkroppar från hållna landlevande djur, produkter av sådana djur eller annat material som misstänks vara kontaminerade med det aktuella smittämnet.

Förteckning vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur och sällskapsdjur

22 § Vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos hållna landlevande djur på en anläggning ska den aktör som ansvarar för anläggningen på begäran av Jordbruksverket utan dröjsmål upprätta en förteckning över följande:

1. Djurarter, djurkategorier och antalet djur som hålls på anläggningen. När det gäller fjäderfä får antalet uppskattas.
2. Det individuella identifieringsnumret på alla djur som måste ha individuell identifiering i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 av den 28 juni 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg[8].

[8] EUT L 314, 5.12.2019, s. 115 (Celex 32019R2035).

3. Djurarter, djurkategorier och antalet hållna djur av berörda djurarter som har fötts, dött, uppvisat kliniska tecken på eller troligen är smittade med sjukdomen på anläggningen.
4. Alla produkter, material och ämnen som troligen är kontaminerade med eller troligen överför sjukdomen på anläggningen.
5. Om det är aktuellt, alla platser på anläggningen där det troligen är möjligt för sjukdomsvektorer för sjukdomen att överleva.

Aktören ska se till att förteckningen enligt första stycket hålls uppdaterad.

23 § Vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos landlevande sällskapsdjur ska sällskapsdjurshållaren på begäran av Jordbruksverket utan dröjsmål upprätta en förteckning över följande:

1. Djurarter, djurkategorier och antalet djur som finns i hushållet.
2. Det individuella identifieringsnumret på alla djur som måste ha individuell identifiering i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 eller enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.
3. Djurarter, djurkategorier och antalet hållna djur av berörda djurarter som har fötts, dött, uppvisat kliniska tecken på eller troligen är smittade eller kontaminerade med sjukdomen i hushållet.

Sällskapsdjurshållaren ska se till att förteckningen enligt första stycket hålls uppdaterad.

5 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR PÅ EN ANLÄGGNING ELLER ANNAN PLATS DÄR EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HAR BEKRÄFTATS HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR

Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder

Tillträde till anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur

1 § Ett beslut från Jordbruksverket om förbud mot eller begränsningar vad gäller tillträde till en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur gäller inte för de personer som anges i 4 kap. 15 §.

Personerna som avses i första stycket ska i samband med besök på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos landlevande djur följa de biosäkerhetsåtgärder som anges i 4 kap. 19 §.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med djur eller produkter på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur

2 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos landlevande djur ska se till att det på de platser som den ansvariga veterinären anvisar finns skyddskläder och material för rengöring och desinficering av personer, utrustning och transportmedel i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

3 § Aktören enligt 2 § ska se till att alla besökare vidtar de biosäkerhetsåtgärder som anges i 4 kap. 19 § i samband med besöket. Aktören ska även se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar anläggningen.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med djur, produkter eller annat material från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos landlevande djur

4 § Den som vid andra tillfällen och på annat sätt än vad som anges i 1 § kommer i kontakt med hållna landlevande djur från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats ska vid kontakterna med djuren vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som kommer i kontakt med hela eller delar av djurkroppar från hållna landlevande djur, produkter av sådana djur eller andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats.

Slakt eller avlivning av djur på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur

5 § Av 9 § epizootiförordningen (1999:659) framgår hur värdering ska göras av hållna landlevande djur som slaktas eller avlivas på grund av en sjukdom som omfattas av epizootilagen[9]. Efter tillstånd från Jordbruksverket får djuren slaktas eller avlivas även om de inte har värderats. En värdering av djuren ska i så fall ske efter slakten eller avlivningen.

6 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur ska se till att djur av berörda djurarter inte avlivas förrän Jordbruksverket har beslutat att så ska ske.

Förflyttningar av hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder och andra material

7 § Förflyttningar av hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder eller andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur får endast genomföras efter beslut från Jordbruksverket. Samma sak gäller för förflyttningar av hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder och andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller plats som har en epidemiologisk koppling till den bekräftat smittade anläggningen eller platsen och som har belagts med förflyttningsrestriktioner.

8 § Den som förflyttar hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder eller andra material enligt 7 § ska uppfylla följande krav:

1. Vid transport av hållna landlevande djur till slakterier eller andra avlivningsplatser ska föraren av transportmedlet säkerställa att lastning inte sker förrän den ansvariga veterinären är på plats om inte Jordbruksverket har lämnat andra

[9] De sjukdomar som omfattas av epizootilagen anges i bilagan till dessa föreskrifter.

instruktioner. Detta gäller även vid transport till steriliserings- eller förbränningsanläggningar eller andra platser för oskadliggörande av produkter av landlevande djur, foder och andra material som kan överföra det aktuella smittämnet.

2. Vid på- och avlastning av hållna landlevande djur, produkter av sådana djur och andra material som kan överföra det aktuella smittämnet ska föraren placera transportmedlet på ett sådant sätt att risken för smittspridning i samband med lastningen blir så liten som möjligt. Föraren ska också undvika direkt kontakt med djuren, produkterna, fodret eller materialet när dessa lastas på och av transportmedlet.
3. Vid transporter av hållna landlevande djur eller produkter av sådana djur ska föraren av transportmedlet medföra ett sådant dokument som anges i 9 §.

9 § När hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder eller andra material ska transporteras med tillstånd för förflyttning enligt 7 § ska den ansvariga veterinären i ett dokument ange och intyga följande innan transporten påbörjas:

1. Uppgifter om avsändaren:
   a) Om transporten utgår från en anläggning: anläggningens registreringsnummer, fastighetsbeteckning och besöksadress samt i vilken kommun och i vilket län anläggningen är belägen.
   Om transporten utgår från en annan plats än en anläggning: platsens namn och besöksadress samt i vilken kommun och i vilket län platsen är belägen.
   b) Avsändarens namn och kontaktuppgifter.
2. Registreringsnummer på den transportbil som används vid transporten. Om släp används ska även registreringsnumret på släpet anges.
3. Uppgifter om vad som ska transporteras:
   a) Om det är djur som transporteras ska djurart samt om möjligt antalet djur av varje djurart anges. Dessutom ska individuellt märkta djurs identitet anges.
   b) Om det är produkter som transporteras ska typ och mängd samt eventuell märkning anges. Om det är kadaver som transporteras ska art och om möjligt antal samt individuellt märkta kadavers identitet anges.
   c) Om det är annat material som transporteras ska materialets volym anges.
4. Förseglingens löpnummer, om Jordbruksverket har beslutat att en försegling ska ske.
5. Intygande av den ansvariga veterinären om att uppgifterna enligt 1–4 är korrekta samt att transporten i förekommande fall är förseglad.
6. Den ansvariga veterinärens underskrift, namnförtydligande och veterinärnummer samt kontaktuppgifter.[10]

Den ansvariga veterinären ska överlämna dokumentet enligt första stycket till den som utför förflyttningen.

10 § När hållna landlevande djur, produkter av sådana djur, foder eller andra material ska transporteras med tillstånd för förflyttning enligt 7 § ska den som tar emot transporten intyga mottagandet genom sin underskrift, inklusive namnförtydligande, i

[10] Informationen enligt den här bestämmelsen kan med fördel fyllas i på blankett *Epi 6 Följesedel för transport till slakt/avlivning alternativt kadaver till destruktion* som finns att hämta i Jordbruksverkets webbutik (webbutiken.jordbruksverket.se).

det dokument som avses i 9 §. Om transporten är förseglad ska det i dokumentet även intygas att förseglingen har brutits först vid ankomsten. Mottagaren av transporten ska därefter skicka kopior på dokumentet digitalt till den myndighet som har gett tillstånd till transporten, till länsstyrelsen i det län där den avsändande anläggningen eller platsen är belägen samt till länsstyrelsen i det län där den mottagande anläggningen eller platsen är belägen.

Rengöring och desinfektion på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur

11 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur ska se till att rengöring och desinfektion sker i enlighet med en saneringsplan som har beslutats av Jordbruksverket. Andra rengöringsåtgärder får endast vidtas i samråd med Jordbruksverket.

Med rengöring och desinfektion enligt första stycket avses preliminär rengöring och desinfektion samt slutlig rengöring och desinfektion av anläggningen eller platsen. I begreppet ingår också oskadliggörande av följande:

1. Kadaver, djurprodukter inklusive avelsmaterial, avfall, kasserat material och annat som är eller misstänks vara kontaminerat med smittämnet.
2. Fast gödsel, strö, foder och liknande som är eller misstänks vara kontaminerat med smittämnet.
3. Flytgödsel, gödselvatten och urin som är eller misstänks vara kontaminerat med smittämnet.
4. Avloppsvatten och spillvatten som är eller misstänks vara kontaminerat med smittämnet.

6 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR I EN RESTRIKTIONSZON

1 § Bestämmelserna i 2–10 §§ gäller för andra anläggningar i en restriktionszon än den anläggning där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos hållna landlevande djur.

Åtgärder på anläggningar i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter

2 § En aktör som ansvarar för en anläggning i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ska se till att det finns skyddskläder och material för rengöring och desinficering av personer, transportmedel och utrustning i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

3 § Aktören enligt 2 § ska se till att alla besökare använder skyddskläder och utrustning för rengöring och desinficering i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Aktören ska även se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar anläggningen.

4 § Den som besöker en anläggning i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ska använda skyddskläder samt rengöra och desinficera sig och sitt fordon i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Instruktionerna förmedlas av den aktör som anges i 2 §.

5 § En aktör som ansvarar för en anläggning i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ska se till att följande åtgärder vidtas:

1. Djur av berörda djurarter på en anläggning ska hållas åtskilda från
   a) djur av berörda djurarter som hålls på andra anläggningar,
   b) djur av icke berörda djurarter, samt
   c) vilda djur.
2. Om det är aktuellt ska lämpliga metoder användas för bekämpning av insekter, gnagare och andra sjukdomsvektorer på och runt anläggningen.
3. Journal ska föras över alla besökare på anläggningen. Journalen ska omfatta besökarens namn och telefonnummer samt besöksdatum. Journalen ska hållas uppdaterad och Jordbruksverket ska på begäran ges tillgång till den.
4. Hela kroppar eller delar av döda eller avlivade hållna djur av berörda arter ska bortskaffas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter)[11].

Kravet på journalföring enligt första stycket 3 gäller inte på anläggningar som håller landlevande djur av följande djurkategorier under förutsättning att besökare inte har tillträde till de utrymmen och områden där djuren hålls:

1. Djur som hålls på en avgränsad anläggning.
2. Djur som hålls för vetenskapliga ändamål eller i syfte att bevara skyddade eller utrotningshotade arter.
3. Djur som officiellt registrerats i förväg som sällsynta raser.
4. Djur som har ett vederbörligen motiverat högt avelsvärde, kulturellt värde eller utbildningsvärde.

6 § En aktör som ansvarar för en anläggning i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ska omedelbart kontakta Jordbruksverket om det hos de hållna djuren uppstår

1. en ökning av sjuklighet eller dödlighet hos djuren, eller
2. betydande produktionsminskningar.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart att den ökade sjukligheten eller dödligheten hos djuren beror på olycksfall eller annan fysisk skada.

7 § Den som håller sällskapsdjur av berörda djurarter i en restriktionszon ska omedelbart kontakta Jordbruksverket om det uppstår en ökning av sjuklighet eller dödlighet hos djuren.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart att den ökade sjukligheten eller dödligheten hos djuren beror på olycksfall eller annan fysisk skada.

Biosäkerhetsåtgärder för den som hanterar hållna djur av berörda djurarter, produkter av sådana djur eller annat material på andra platser i en restriktionszon än en anläggning

8 § Den som ansvarar för ett livsmedels- eller foderföretag, en gränskontrollstation, anläggning för animaliska biprodukter eller annan berörd plats i en restriktionszon,

[11] EUT L 300, 14.11.2009, s. 1 (Celex 32009R1069).

inklusive ett transportmedel, där det finns hållna djur av berörda djurarter ska vidta följande åtgärder:

1. Se till att det finns skyddskläder samt utrustning för rengöring och desinficering av personer och transportmedel. Desinfektionsmedlet ska vara verksamt mot det aktuella smittämnet och användas i enlighet med tillverkarens instruktioner.
2. Se till att alla besökare vidtar de biosäkerhetsåtgärder som anges i 4 kap. 19 § i samband med besöket.
3. Se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar livsmedels- eller foderföretaget, gränskontrollstationen, anläggningen för animaliska biprodukter eller den berörda platsen.

Åtgärderna enligt första stycket 1–3 ska även vidtas om det på livsmedels- eller foderföretaget, gränskontrollstationen, anläggningen för animaliska biprodukter eller andra berörda platsen i restriktionszonen, inklusive transportmedlen, finns hela eller delar av djurkroppar, produkter eller annat material med ursprung från djur av berörda djurarter.

Kraven i första och andra stycket gäller inte vid hantering av följande:

1. Konsumentförpackade varor.
2. Produkter av animaliskt ursprung som anses vara säkra varor, i enlighet med bilaga VII till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687, när det gäller den aktuella sjukdomen.
3. Produkter av animaliskt ursprung som har genomgått relevant behandling i enlighet med bilaga VII till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687.

Förebyggande slakt eller annan förebyggande avlivning på anläggningar i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter

9 § Om Jordbruksverket har beslutat om förebyggande slakt eller annan förebyggande avlivning på en anläggning i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter ska den aktör som ansvarar för anläggningen följa det som anges i 5 kap. 5 och 6 §§.

Annan provtagning i en restriktionszon vid ett utbrott av en A-sjukdom hos hållna landlevande djur

10 § Vid ett utbrott av en A-sjukdom hos hållna landlevande djur får provtagning för andra ändamål än att bekräfta eller utesluta förekomsten av sjukdomen, på anläggningar i en restriktionszon som håller djur av berörda djurarter endast utföras efter tillstånd från Jordbruksverket.

Ansökan om tillstånd enligt första stycket ska skickas till Jordbruksverket och innehålla följande uppgifter:

1. Uppgifter om anläggningen där provtagning ska utföras: anläggningens registreringsnummer och adress samt vilka djurslag och typer av produktion som finns på anläggningen.
2. Aktörens namn och kontaktuppgifter.
3. Vilken typ av provtagning som ska utföras.

7 KAP. YTTERLIGARE ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR I EN RESTRIKTIONSZON VID ETT UTBROTT AV HÖGPATOGEN AVIÄR INFLUENSA ELLER NEWCASTLESJUKA

1 § Utöver de åtgärder och begränsningar som anges i 6 kap. gäller inom en restriktionszon som har upprättats med anledning av ett utbrott av högpatogen aviär influensa eller Newcastlesjuka även följande.

1. Fjäderfä och fåglar i fångenskap ska hållas inomhus.
2. En aktör som ansvarar för en anläggning som håller fjäderfä ska regelbundet övervaka djurens hälsostatus i syfte att tidigt upptäcka misstänkta fall av högpatogen aviär influensa respektive Newcastlesjuka.
3. Ankor, gäss, strutsfåglar samt fjäderfä som hålls i syfte att vidmakthålla stammen av fjädervilt och som av djurskyddsskäl inte kan hållas inomhus ska istället hållas inhägnade. De inhägnade djuren ska ges foder och dricksvatten inomhus eller under ett skydd utomhus som förhindrar att vilda fåglar kommer i kontakt med foder och dricksvatten.
4. En inhägnad för andfåglar som hålls i syfte att vidmakthålla stammen av fjädervilt ska vara täckt med nät över hela ytan. Nätet ska hindra vilda and- och vadarfåglar från att ta sig in i inhägnaden.

2 § En aktör som ansvarar för en anläggning som håller fjäderfä och som ligger i en skyddszon som har upprättats med anledning av ett utbrott av Newcastlesjuka eller högpatogen aviär influensa ska rapportera in produktionsdata i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

8 KAP. VILLKOR FÖR VERKSAMHET I EN RESTRIKTIONSZON, INKLUSIVE FÖRFLYTTNING INOM, TILL, FRÅN ELLER GENOM ZONEN VID ETT UTBROTT AV EN A-SJUKDOM HOS HÅLLNA LANDLEVANDE DJUR

Förbud mot verksamhet, inklusive förflyttning, som rör landlevande djur, produkter av sådana djur och andra material

1 § Vid ett utbrott av en A-sjukdom hos hållna landlevande djur är följande verksamheter förbjudna, om Jordbruksverket inte har beslutat annat:

1. Bedriva verksamhet med djur av berörda djurarter eller produkter av sådana djur och andra material som kan vara kontaminerade med det aktuella smittämnet inom restriktionszonen i enlighet med tabellen i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687.
2. Förflyttning av djur av berörda djurarter eller produkter av sådana djur och andra material som kan vara kontaminerade med det aktuella smittämnet inom, till och från restriktionszonen i enlighet med tabellen i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687.

2 § Förbuden enligt 1 § gäller inte för följande produkter:

1. Produkter av animaliskt ursprung som anses vara säkra varor, i enlighet med bilaga VII till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687, när det gäller den aktuella sjukdomen.

2. Produkter av animaliskt ursprung som har genomgått relevant behandling i enlighet med bilaga VII till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687.
3. Produkter eller andra material som kan sprida den aktuella sjukdomen och som har framställts före den övervakningsperiod som fastställs i bilaga II till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687 för den aktuella sjukdomen, räknat bakåt från den dag då misstanken anmäldes.
4. Produkter som har framställts i skyddszonen och som härrör från hållna landlevande djur av berörda djurarter som har
   a) hållits utanför skyddszonen,
   b) hållits och slaktats utanför skyddszonen, eller
   c) hållits utanför skyddszonen och slaktats i skyddszonen.
5. Framställda produkter.

Produkter enligt första stycket som under produktion, lagring och transport inte har hållits klart åtskilda från produkter som inte får sändas från restriktionszonen enligt 1 §, eller enligt ett av Jordbruksverket meddelat tillstånd, omfattas av förbuden enligt 1 §.

Tillstånd för förflyttning av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur inom, till och från en restriktionszon

3 § Genom undantag från förbudet enligt 1 § 2 kan Jordbruksverket, eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer, efter en riskbedömning ge tillstånd för förflyttning av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur inom, till och från en restriktionszon.[12]

4 § En ansökan om tillstånd för förflyttning enligt 3 § ska skickas till Jordbruksverket, eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer, och innehålla följande uppgifter:

1. Avsändarens namn och kontaktuppgifter.
2. Namn och kontaktuppgifter till den som ska utföra förflyttningen.
3. Datum och tidpunkt för förflyttningen.
4. Orsaken till förflyttningen.
5. Från respektive till vilken anläggning eller annan plats djuren, produkterna eller materialet förflyttas samt planerad resväg.
6. Registreringsnummer på den eller de transportbilar som ska användas vid förflyttningen. Om släp ska användas ska även registreringsnumret på släpet anges.
7. Uppgifter om vad som ska förflyttas:
   a) Om det är djur som ska förflyttas ska djurart samt om möjligt antalet djur av varje djurart anges. Dessutom ska individuellt märkta djurs identitet anges.
   b) Om det är produkter som ska förflyttas ska typ och mängd samt eventuell märkning anges. Om det är kadaver som transporteras ska art och om möjligt antal samt individuellt märkta kadavers identitet anges.
   c) Om det är annat material som ska förflyttas ska materialets volym anges.

[12] Ytterligare information om ansökan om tillstånd för förflyttning enligt 3 § samt vilka förflyttningar som kan tillåtas inom, till och från en restriktionszon finns på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

En ansökan enligt första stycket ska göras senast tre arbetsdagar före den planerade förflyttningen. För sådana förflyttningar som måste ske inom tre dagar från beslutet om restriktionszonen ska ansökan göras så fort som möjligt.

Transporter av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur genom en restriktionszon

5 § Transporter av hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur som utförs genom en restriktionszon ska ske på följande sätt:

1. Utan uppehåll eller avlastning i restriktionszonen.
2. Företrädesvis på huvudleder för motor- och järnvägstrafik.
3. På avstånd från anläggningar som håller djur av berörda djurarter.

Krav på de transportmedel som används för hållna djur av berörda djurarter och produkter av sådana djur inom, till, från och genom en restriktionszon

6 § Den som utför en förflyttning med ett tillstånd enligt 3 § eller transporterar hållna landlevande djur eller produkter genom en restriktionszon enligt 5 § ska se till att de transportmedel som används uppfyller följande krav:

1. De är konstruerade och underhålls på ett sådant sätt att inga djur, produkter eller föremål som utgör en risk för djurhälsan läcker ut eller försvinner.
2. De rengörs och desinficeras omedelbart efter varje transport av djur, produkter eller föremål som utgör en risk för djurhälsan, och vid behov desinficeras igen och under alla omständigheter torkas eller får torka före varje ny lastning av djur eller produkter.
3. De har, om det är aktuellt, varit föremål för åtgärder för bekämpning av insekter och gnagare före transporten.

Rengöringen och desinfektionen enligt första stycket 2 ska

1. utföras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner, och
2. dokumenteras på lämpligt sätt.

7 § Den som utför en transport med tillstånd för förflyttning enligt 3 § ska föra journaler som innehåller åtminstone följande uppgifter:

1. Namn och kontaktuppgifter till den som utför transporten.
2. Från respektive till vilken anläggning eller annan plats djuren eller produkterna transporteras samt resväg.
3. Datum och tidpunkt för transporten.
4. Registreringsnummer på den transportbil som används vid transporten. Om släp används ska även registreringsnumret på släpet anges.
5. Uppgifter om vad som transporteras:
    a) Om det är djur som transporteras ska djurart samt om möjligt antalet djur av varje djurart anges. Dessutom ska individuellt märkta djurs identitet anges.
    b) Om det är produkter som transporteras ska typ och mängd samt eventuell märkning anges. Om det är kadaver som transporteras ska art och om möjligt antal samt individuella märkta kadavers identitet anges.
    c) Om det är annat material som transporteras ska materialets volym anges.

8 § De journaler som avses i 7 § ska förvaras i fordonet under transporten och därefter sparas i minst tre år.

9 § När djur eller produkter ska transporteras med tillstånd för förflyttning enligt 3 §, och transporten utförs från en anläggning som ligger i en skyddszon, ska den som utför transporten se till att den åtföljs av ett dokument utfärdat av den ansvariga veterinären eller annan person som Jordbruksverket har utsett. Den som utfärdar dokumentet ska i detta ange och intyga följande innan transporten påbörjas:

1. Uppgifter om avsändaren:
   a) Avsändarens namn och kontaktuppgifter.
   b) Om transporten utgår från en anläggning: anläggningens namn, registreringsnummer, fastighetsbeteckning och besöksadress samt i vilken kommun och vilket län anläggningen är belägen.
   c) Om transporten utgår från en annan plats än en anläggning: platsens namn och besöksadress samt i vilken kommun och i vilket län platsen är belägen.
2. Registreringsnummer på den transportbil som används vid transporten. Om släp används ska även registreringsnumret på släpet anges.
3. Uppgifter om vad som ska transporteras:
   a) Om det är djur som transporteras ska djurart samt om möjligt antalet djur av varje djurart anges. Dessutom ska individuellt märkta djurs identitet anges.
   b) Om det är produkter som transporteras ska typ och mängd samt eventuell märkning anges. Om det är kadaver som transporteras ska art och om möjligt antal samt individuellt märkta kadavers identitet anges.
   c) Om det är annat material som transporteras ska materialets volym anges.
4. Förseglingens löpnummer, om Jordbruksverket har beslutat att en försegling ska ske.
5. Intygande av den ansvariga veterinären, eller den person som Jordbruksverket har utsett att utfärda dokumentet, om att uppgifterna enligt 1–4 är korrekta samt att transporten i förekommande fall är förseglad.
6. Den ansvariga veterinärens underskrift, namnförtydligande och veterinärnummer samt kontaktuppgifter. Om Jordbruksverket har utsett en annan person att utfärda dokumentet ska istället hans eller hennes underskrift, namnförtydligande och kontaktuppgifter anges.[13]

Den ansvariga veterinären eller den person som Jordbruksverket har utsett att utfärda dokumentet ska överlämna dokumentet enligt första stycket till den som utför förflyttningen.

10 § När djur eller produkter ska transporteras med tillstånd för förflyttning enligt 3 § och transporten genomförs från en anläggning i en skyddszon ska den som tar emot transporten intyga mottagandet genom sin underskrift, inklusive namnförtydligande, i det dokument som avses i 9 §. Om transporten är förseglad ska det i dokumentet även intygas att förseglingen har brutits först vid ankomsten. Mottagaren av transporten ska därefter skicka kopior på dokumentet digitalt till den myndighet som har gett tillstånd till transporten, till länsstyrelsen i det län där den avsändande anläggningen eller

[13] Informationen enligt den här bestämmelsen kan med fördel fyllas i på blankett *Epi 6 Följesedel för transport till slakt/avlivning alternativt kadaver till destruktion* som finns att hämta i Jordbruksverkets webbutik (webbutiken.jordbruksverket.se).

platsen är belägen samt till länsstyrelsen i det län där den mottagande anläggningen eller platsen är belägen.

9 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID ETT BEKRÄFTAT UTBROTT AV EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VILDA LANDLEVANDE DJUR

Åtgärder och begränsningar i en smittad zon

1 § Bestämmelserna i 2–5 §§ är endast tillämpliga om Jordbruksverket har fattat ett särskilt beslut om att fastställa en smittad zon vid ett bekräftat utbrott av en åtgärdssjukdom hos vilda landlevande djur.

2 § En aktör som ansvarar för en anläggning som håller djur av berörda djurarter i den smittade zonen ska omedelbart kontakta Jordbruksverket om det hos de hållna djuren uppstår

a) en ökning av sjuklighet eller dödlighet, eller
b) betydande produktionsminskningar.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart att den ökade sjukligheten eller dödligheten hos djuren beror på olycksfall eller annan fysisk skada.

3 § Den som håller sällskapsdjur av berörda djurarter i en smittad zon ska omedelbart kontakta Jordbruksverket om det uppstår en ökning av sjuklighet eller dödlighet hos djuren.

Första stycket gäller inte om det är uppenbart att den ökade sjukligheten eller dödligheten hos djuren beror på olycksfall eller annan fysisk skada.

4 § Förflyttningar av vilda landlevande djur av berörda djurarter samt produkter av sådana djur inom och från den smittade zonen är förbjudna, om inte Jordbruksverket har beslutat annat.

5 § Den som i en smittad zon hanterar hela eller delar av djurkroppar från vilda landlevande djur som är eller misstänks vara smittade med en åtgärdssjukdom, ska vid kontakten med dessa vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som hanterar produkter av vilda landlevande djur eller annat material som är eller kan vara kontaminerade med det aktuella smittämnet.

10 KAP. HÖGRISKOMRÅDE FÖR HÖGPATOGEN AVIÄR INFLUENSA

1 § Bestämmelserna i 2 § är endast tillämpliga om Jordbruksverket har fattat ett särskilt beslut om att upprätta ett högriskområde för högpatogen aviär influensa i hela eller delar av landet.

2 § Inom ett högriskområde för högpatogen aviär influensa gäller följande, om inte Jordbruksverket har beslutat annat:

1. Utställningar, tävlingar, marknader, uppvisningar, kulturella evenemang och liknande arrangemang är förbjudna. Förbudet gäller samtliga fågelarter och oavsett plats för arrangemanget. Förbudet gäller dock inte verksamheten i djurparker och på cirkusar. Förbudet gäller inte heller arrangemang där fåglar

som hålls som sällskapsdjur och som permanent hålls inomhus i privatbostäder sammanförs.

2. Fjäderfä ska antingen hållas inomhus eller i avgränsade utrymmen utomhus där de förhindras att komma i kontakt med vilda fåglar med hjälp av nät, tak, horisontella tyger eller på andra lämpliga sätt.
3. Fjäderfä ska ges foder och dricksvatten inomhus eller under ett skydd som förhindrar att vilda fåglar kommer i kontakt med foder eller dricksvatten som är avsett för fjäderfäna.
4. Fåglar i fångenskap som hålls utomhus ska hållas inhägnade i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Om det krävs för djurens välbefinnande får de ges tillgång till badvatten i en behållare i inhägnaden under förutsättning att vilda and- och vadarfåglar förhindras att förorena vattnet. Brevduvor (*Columba livia*) får släppas ut för korta träningsflygningar om inte Jordbruksverket anger annat.
5. Aktörer som har produktion av fjäderfä och andfåglar i separata utrymmen på anläggningen ska använda separata skodon och skyddskläder vid besök i de olika utrymmena. Skodonen och skyddskläderna får inte användas utanför de utrymmen där fåglarna hålls. Alla personer som kommer i kontakt med djuren ska tvätta händerna både före och efter sådan kontakt.
6. Aktörer som håller fjäderfä i syfte att vidmakthålla stammen av fjädervilt får endast sätta ut fjäderfän i naturen efter tillstånd från Jordbruksverket. En ansökan om tillstånd ska skickas till Jordbruksverket och innehålla följande uppgifter:
   a) Anläggningens registreringsnummer och adress.
   b) Aktörens namn och kontaktuppgifter.
   c) Vilken art av fjäderfän som ska sättas ut och i vilket antal.
   d) Planerat datum/tidsperiod för utsättande.
   e) Utsättningsplatsens fastighetsbeteckning eller koordinater.
7. Aktörer som håller fjäderfä eller fåglar i fångenskap ska regelbundet övervaka fåglarnas hälsostatus i syfte att tidigt upptäcka misstänka fall av aviär influensa.

DEL 3 BESTÄMMELSER OM VATTENLEVANDE DJUR

11 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VATTENLEVANDE DJUR

Anmälningsplikt m.m.

1 § Bestämmelser om skyldighet för aktörer och andra relevanta fysiska eller juridiska personer att anmäla misstänkt förekomst av en åtgärdssjukdom hos vattenlevande djur finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen. Bestämmelser om skyldighet att anmäla misstänkt förekomst av en epizootisk sjukdom hos vattenlevande djur finns även i 2 och 3 a §§ epizootilagen (1999:657).

2 § Grundläggande bestämmelser om aktörers skyldigheter vid misstanke om en A-sjukdom hos vattenbruksdjur finns i artikel 70 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/687.

3 § En aktör som har anledning att misstänka att ett vattenbruksdjur i hans eller hennes vård har drabbats av en åtgärdssjukdom, som inte är en A-sjukdom, ska till dess ett besked av en veterinär föranleder något annat vidta följande åtgärder för att förhindra eller begränsa smittspridning:

1. Om det är tekniskt möjligt, isolera alla enheter på anläggningen där misstänkt sjuka djur hålls.
2. Förhindra förflyttning av djur till och från anläggningen.
3. Journalföra alla besök och förflyttningar till och från anläggningen.
4. Hålla alla produkter, redskap, material eller ämnen som troligen är kontaminerade med sjukdomen isolerade och skyddade från andra vattenlevande djur.
5. Vidta lämpliga biosäkerhetsåtgärder för att undvika spridning av sjukdomen.

4 § Vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos vattenbruksdjur på en anläggning som har godkänts som del av en grupp av vattenbruksanläggningar enligt artikel 177 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska åtgärderna enligt 2 och 3 §§ tillämpas på samtliga anläggningar i samma grupp.

5 § Vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos vattenbruksdjur på en anläggning ska den aktör som ansvarar för anläggningen på begäran av Jordbruksverket utan dröjsmål upprätta en förteckning över följande:

1. Arterna, kategorierna och kvantiteterna (antal, volym eller vikt) av alla vattenbruksdjur som hålls på anläggningen.
2. Alla produkter, material eller ämnen som troligen är kontaminerade med eller troligen överför sjukdomen på anläggningen.
3. Dödligheten inom varje epidemiologisk enhet på anläggningen. Denna uppgift ska registreras dagligen.

Aktören ska se till att förteckningen enligt första stycket hålls uppdaterad.

6 § En aktör som har anledning att misstänka att ett vattenbruksdjur i hans eller hennes vård har drabbats av en åtgärdssjukdom får inte avliva något djur av berörd djurart förrän misstanken har avfärdats eller Jordbruksverket har godkänt avlivningen.

Förbudet enligt första stycket gäller inte om enstaka djur måste avlivas av djurskyddsskäl.

7 § Vattenbruksdjur som misstänks ha drabbats av en åtgärdssjukdom och som har dött eller avlivats av djurskyddsskäl ska hållas tillgängliga för undersökning av veterinär.

En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen

8 § Av 4 § första stycket epizootilagen (1999:657) framgår att om en veterinär har grundad anledning att anta att ett fall av en sjukdom som omfattas av epizootilagen (1999:657)[14] har inträffat hos vattenlevande djur, ska veterinären, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller

[14] De sjukdomar som omfattas av epizootilagen anges i bilagan till dessa föreskrifter.

lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring).

9 § En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen (1999:657) ska vara skriftligt och innehålla följande uppgifter:

1. Beskrivning av det spärrförklarade områdets omfattning enligt följande:
   a) Om det misstänkta fallet av sjukdomen har inträffat på en anläggning: anläggningens registreringsnummer och eventuella namn, fastighetsbeteckning och besöksadress samt i vilken kommun och vilket län anläggningen är belägen.
   b) Om det misstänkta fallet av sjukdomen har inträffat på en annan plats än en anläggning: platsens namn och besöksadress samt i vilken kommun och vilket län platsen är belägen.
2. Vilken epizootisk sjukdom som misstänks.
3. Vilka djur och/eller produkter som inte får föras från det spärrförklarade området. Detta ska specificeras med uppgifter om: djurslag; djurprodukter; foder; djurkroppar eller delar av sådana; övrigt avfall.
4. Vilka eventuella restriktioner som ska gälla för att få besöka, lämna eller utföra transporter till eller från det spärrförklarade området:
   a) Förbud mot obehörig persontrafik till och från det spärrförklarade området.
   b) Krav på rengöring och desinficering för personer som ska lämna det spärrade området inklusive hur sådan smittrening ska utföras.
   c) Förbud mot att föra transportmedel, arbetsredskap och annan utrustning till eller från det spärrförklarade området utan särskilt tillstånd från Jordbruksverket, eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer.
5. En lista med namn, person-/organisationsnummer och kontaktuppgifter (mobiltelefonnummer samt e-postadress) till följande personer:
   a) Driftansvarig.
   b) Djurägaren, om han eller hon är någon annan än driftansvarig.
   c) Fastighetsägaren, om han eller hon är någon annan än driftansvarig eller djurägaren.
6. Den beslutande veterinärens namn och kontaktuppgifter (mobiltelefonnummer, e-postadress, arbetsplats samt kontaktuppgifter till arbetsplatsen).
7. Datum för beslutet samt den beslutande veterinärens underskrift.[15]

10 § Veterinären ska lämna beslutet om spärrförklaring enligt 9 § till djurhållaren samt skicka en kopia av beslutet digitalt till Jordbruksverket och länsstyrelsen i det län där det misstänkta sjukdomsfallet har inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma.

11 § Av 4 § andra stycket epizootilagen (1999:657) framgår att veterinärens beslut om spärrförklaring snarast ska underställas Jordbruksverket som snarast ska pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

[15] Beslutet kan med fördel dokumenteras på Jordbruksverkets blankett *Epi 1 Beslut om spärrförklaring vid misstanke om epizootisk sjukdom* som finns att hämta i Jordbruksverkets webbutik (webbutiken.jordbruksverket.se).

Provtagning

12 § Provtagning för att bekräfta eller utesluta förekomst av en åtgärdssjukdom hos vattenlevande djur ska utföras av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller annan person som utses av Jordbruksverket.

Första stycket gäller inte för provtagning som utförs inom övervakningsprogram och kontrollprogram som har godkänts av Jordbruksverket. Första stycket gäller inte heller för sådan provtagning som utförs inom ramen för de regelverk som gäller vid förflyttning av vattenlevande djur inom unionen samt vid export av vattenlevande djur.

13 § Den som utses av Jordbruksverket enligt 12 § ska göra följande:

1. Utföra provtagningen i enlighet med instruktioner från Jordbruksverket och det laboratorium som ska analysera proverna.
2. Skyndsamt skicka de tagna proverna för analys till Statens veterinärmedicinska anstalt eller annat laboratorium som Jordbruksverket har utsett.
3. Underrätta laboratoriet om att proverna är på väg.

14 § Ett laboratorium som har tagit emot prover som har samlats in på ett annat sätt än det som anges i 12 och 13 §§, får endast analysera sådana prover för åtgärdssjukdom efter Jordbruksverkets godkännande. Detta gäller inte sådana åtgärdssjukdomar som bekämpas med stöd av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder

Tillträde till anläggningar som håller vattenbruksdjur, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser vid misstanke om en åtgärdssjukdom hos vattenbruksdjur

15 § Ett beslut av en veterinär eller av Jordbruksverket om förbud mot eller begränsningar vad gäller tillträde till anläggningar som håller vattenbruksdjur, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser där en åtgärdssjukdom misstänks ha inträffat hos vattenbruksdjur gäller inte för följande personer:

1. De som behöver tillträde i samband med förebyggande eller bekämpning av den aktuella sjukdomen.
2. De som behöver tillträde för att sköta djur som hålls där.
3. De som behöver tillträde för att utföra uppgifter som är av väsentlig betydelse för en anläggnings eller företags drift.
4. Veterinärer och andra personer som behöver tillträde för att utföra uppgifter som är av väsentlig betydelse för djurhälsan eller djurskyddet.
5. Räddningspersonal och sjukvårdspersonal.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med vattenbruksdjur eller produkter av sådana djur på anläggningar, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser som misstänks vara smittade respektive kontaminerade med en åtgärdssjukdom hos vattenbruksdjur

16 § En aktör som ansvarar för en anläggning som håller vattenbruksdjur, ett livsmedels- eller foderföretag, en anläggning för animaliska biprodukter eller en annan

berörd plats som misstänks vara smittad respektive kontaminerad med en åtgärdssjukdom hos vattenlevande djur ska se till att det finns skyddskläder och material för rengöring och desinficering av personer, utrustning och transportmedel i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

17 § Aktören enligt 16 § ska se till att alla besökare vidtar de biosäkerhetsåtgärder som anges i 19 § i samband med besöket.

18 § Aktören enligt 16 § ska se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar anläggningen som håller vattenbruksdjur, livsmedels- eller foderföretaget, anläggningen för animaliska biprodukter eller den berörda platsen.

19 § Den som enligt 15 § har rätt att besöka anläggningar som håller vattenbruksdjur, livsmedels- eller foderföretag, anläggningar för animaliska biprodukter eller andra berörda platser där en åtgärdssjukdom misstänks ha inträffat hos vattenbruksdjur ska vidta följande biosäkerhetsåtgärder i samband med besöket:

1. Skyddskläder ska användas i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket. Byte till och från skyddskläder ska ske på anvisad plats.
2. Rengöring och desinfektion av händer och andra exponerade delar av kroppen ska utföras i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.
3. Transportmedel ska rengöras och desinficeras i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.

20 § Aktören enligt 16 § ska ta hand om använda skyddskläder i enlighet med instruktioner från den ansvariga veterinären eller Jordbruksverket.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med misstänkt smittade vattenbruksdjur eller misstänkt kontaminerade produkter av sådana djur samt annat material

21 § Den som vid andra tillfällen och på annat sätt än vad som anges i 15 § hanterar vattenbruksdjur som misstänks vara smittade med den aktuella åtgärdssjukdomen ska vid kontakterna med djuren vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som hanterar hela eller delar av djurkroppar från vattenbruksdjur, produkter av sådana djur eller annat material som misstänks vara kontaminerade med det aktuella smittämnet.

12 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR PÅ EN ANLÄGGNING ELLER ANNAN PLATS DÄR EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HAR BEKRÄFTATS HOS VATTENLEVANDE DJUR

Tillträde samt krav på biosäkerhetsåtgärder

Tillträde till anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur

1 § Ett beslut från Jordbruksverket om förbud mot eller begränsningar vad gäller tillträde till en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur gäller inte för de personer som anges i 11 kap. 15 §.

Personerna som avses i första stycket ska i samband med besök på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur följa de biosäkerhetsåtgärder som anges i 11 kap. 19 §.

Biosäkerhetsåtgärder vid kontakt med djur, produkter eller annat material från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur

2 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur ska se till att det på de platser som den ansvariga veterinären anvisar finns skyddskläder och material för rengöring och desinficering av personer, utrustning och transportmedel i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

3 § Aktören enligt 2 § ska se till att alla besökare vidtar de biosäkerhetsåtgärder som anges i 11 kap. 19 § i samband med besöket. Aktören ska även se till att alla transportmedel rengörs och desinficeras i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner innan de lämnar anläggningen.

4 § Den som vid andra tillfällen och på annat sätt än vad som anges i 1 § kommer i kontakt med djur från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur ska vid kontakterna med djuren vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som kommer i kontakt med hela eller delar av djurkroppar, produkter eller andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur.

Slakt eller avlivning av djur på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenlevande djur

5 § Av 9 § epizootiförordningen (1999:659) framgår hur värdering ska göras av vattenlevande djur som slaktas eller avlivas på grund av en sjukdom som omfattas av epizootilagen[16]. Efter tillstånd från Jordbruksverket får djuren slaktas eller avlivas även om de inte har värderats. En värdering av djuren ska i så fall ske efter slakten eller avlivningen.

6 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur ska se till att djur av berörda djurarter inte avlivas förrän Jordbruksverket har beslutat att så ska ske.

Förflyttningar av vattenbruksdjur, produkter av sådana djur, foder och andra material

7 § Förflyttningar, inklusive utsättningar, av vattenbruksdjur, produkter av sådana djur, foder eller andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller en annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur får endast genomföras efter beslut från Jordbruksverket. Samma sak gäller

[16] De sjukdomar som omfattas av epizootilagen anges i bilagan till dessa föreskrifter.

för förflyttningar av vattenbruksdjur, produkter av sådana djur, foder och andra material som kan överföra det aktuella smittämnet från en anläggning eller plats som har en epidemiologisk koppling till den bekräftat smittade anläggningen eller platsen och som har belagts med förflyttningsrestriktioner.

Rengöring och desinfektion på en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur.

8 § En aktör som ansvarar för en anläggning eller annan plats där en åtgärdssjukdom har bekräftats hos vattenbruksdjur ska se till att rengöring och desinfektion sker i enlighet med en saneringsplan som har beslutats av Jordbruksverket. Andra rengöringsåtgärder får endast vidtas i samråd med Jordbruksverket.

13 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID BEKRÄFTAT UTBROTT AV EN ÅTGÄRDSSJUKDOM HOS VILDA VATTENLEVANDE DJUR

1 § Bestämmelserna i 2–5 §§ är endast tillämpliga om Jordbruksverket har fattat ett särskilt beslut om att fastställa en smittad zon vid ett bekräftat utbrott av en åtgärdssjukdom hos vilda vattenlevande djur.

2 § Förflyttningar av vattenlevande djur och produkter av sådana djur från den smittade zonen får endast genomföras med tillstånd från Jordbruksverket eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer.

Ansökan om tillstånd enligt första stycket ska skickas till Jordbruksverket eller den länsstyrelse som Jordbruksverket bestämmer och innehålla följande uppgifter:

1. Avsändarens namn och kontaktuppgifter.
2. Namn och kontaktuppgifter till den som ska utföra förflyttningen.
3. Datum och tidpunkt för förflyttningen.
4. Orsaken till förflyttningen.
5. Från respektive till vilken anläggning eller annan plats djuren eller produkterna förflyttas samt planerad resväg.
6. Registreringsnummer på den eller de transportbilar som ska användas vid förflyttningen. Om släp ska användas ska även registreringsnumret på släpet anges.
7. Uppgifter om vad som ska förflyttas:
    a) Om det är djur som ska förflyttas ska djurart samt om möjligt antalet djur av varje djurart alternativt djurens samlade biomassa anges.
    b) Om det är produkter som ska förflyttas ska typ och mängd samt eventuell märkning anges. Om det är kadaver som transporteras ska art och om möjligt antal anges.

En ansökan enligt första stycket ska göras senast tre arbetsdagar före den planerade förflyttningen. För sådana förflyttningar som måste ske inom tre dagar från beslutet om den smittade zonen ska ansökan göras så fort som möjligt.

3 § Alla material, redskap eller ämnen som är kontaminerade eller kan ha kontaminerats av vilda vattenlevande djur av berörda arter i den smittade zonen ska genomgå rengöring och desinfektion eller bortskaffas i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

4 § Animaliska biprodukter från vilda vattenlevande djur i den smittade zonen ska bortskaffas i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner.

5 § Den som i en smittad zon hanterar hela eller delar av djurkroppar från vilda vattenlevande djur som är eller misstänks vara smittade med en åtgärdssjukdom, ska vid kontakten med dessa vidta biosäkerhetsåtgärder och använda skyddskläder i enlighet med Jordbruksverkets instruktioner. Samma sak gäller för den som hanterar produkter av vilda vattenlevande djur eller annat material som är eller kan vara kontaminerade med det aktuella smittämnet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna författning[17] träder i kraft den 1 augusti 2023, då Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:48) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar ska upphöra att gälla.

Denna författning[18] träder i kraft den 19 september 2024 i fråga om 2 kap. 2 och 6 §§ och i övrigt den 26 september 2024.

JAN CEDERVÄRN

Sandra Ögren
(Smittbekämpningsenheten)

[17] SJVFS 2023:15.
[18] SJVFS 2024:19.

Bilaga

ÅTGÄRDSSJUKDOMAR RESPEKTIVE SJUKDOMAR SOM OMFATTAS AV EPIZOOTILAGEN

I denna bilaga gäller följande:

- I kolumn 1 anges åtgärdssjukdomarna.

- I kolumn 2 anges de djurarter eller grupper av djurarter hos vilka respektive åtgärdssjukdom ska bekämpas. Med beteckningen ”2018/1882” i kolumn 2 avses de djurarter eller grupper av djurarter som anges i kolumnen ”Djurarter och kategorier av djurarter” i bilagan till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 av den 3 december 2018 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar[19]. Med beteckningen ”2021/260 bilaga III” i kolumn 2 avses de djurarter eller grupper av djurarter som anges i kolumnen ”Mottagliga arter” i bilaga III till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU[20].

- I kolumn 3 är de djursjukdomar som omfattas av epizootilagen markerade med ett ”x”.

1. A-sjukdomar som ska bekämpas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

Åtgärdssjukdom	*Berörda djurarter*	*Omfattas av epizootilagen*
Afrikansk hästpest	Enligt 2018/1882	x
Afrikansk svinpest	Enligt 2018/1882	x
Boskapspest	Enligt 2018/1882	x
Elakartad lungsjuka hos nötkreatur (CBPP)	Enligt 2018/1882	x
Elakartad lungsjuka hos get (CCPP)	Enligt 2018/1882	

[19] EUT L 308, 4.12.2018, s. 21 (Celex 32018R1882).
[20] EUT L 98, 20.4.2010, s. 7 (Celex 32010D0221).

Epizootisk hematopoietisk nekros (EHN)	Enligt 2018/1882	
Får- och getkoppor	Enligt 2018/1882	x
Högpatogen aviär influensa	Enligt 2018/1882	x
Infektion med yellowheadvirus (YHD)	Enligt 2018/1882	
Klassisk svinpest	Enligt 2018/1882	x
Lumpy skin disease	Enligt 2018/1882	x
Mikrocytos (infektion med *Mikrocytis mackini*)	Enligt 2018/1882	
Mul- och klövsjuka	Enligt 2018/1882	x
Newcastlesjuka	Enligt 2018/1882	x
Perkinsos (infektion med *Perkinsus marinus*)	Enligt 2018/1882	
Peste des petits ruminants	Enligt 2018/1882	x
Rift Valley fever	Enligt 2018/1882	x
Rots (infektion med *Burkholderia mallei*)	Enligt 2018/1882	
Taura-syndrom (TS)	Enligt 2018/1882	

2. B-sjukdomar som ska bekämpas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

Åtgärdssjukdom	*Berörda djurarter*	*Omfattas av epizootilagen*
Brucellos (infektion med *Brucella abortus, B. melitensis* eller *B. suis*)	Enligt 2018/1882	x[21]

[21] Gäller livsmedelsproducerande djur.

Rabies	Enligt 2018/1882	x
Tuberkulos (infektion med *Mycobacterium tuberculosis*-komplexet, MBTC (*M. bovis, M. tuberculosis* eller *M. caprae*)	Enligt 2018/1882	x[22]

3. C-sjukdomar som ska bekämpas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429[23]

Åtgärdssjukdom	*Berörda djurarter*	*Omfattas av epizootilagen*
Alveolär echinococcos (infektion med *Echinococcus multilocularis*)	Enligt 2018/1882	
Aujeszkys sjukdom	Enligt 2018/1882	x
Blåtunga (serotyperna 1–24)	Enligt 2018/1882	
Bonamios (infektion med *Bonamia ostreae* eller *Bonamia exitiosa*)	Enligt 2018/1882	
Bovin virusdiarré	Enligt 2018/1882	
Enzootisk bovin leukos	Enligt 2018/1882	
Epizootic haemorrhagic disease (EHD)	Enligt 2018/1882	
Infektiös bovin rhinotrakeit/ infektiös pustulär vulvovaginit/ infektiös bovin balanopostit	Enligt 2018/1882	x
Infektion med HPR-deleted infektiös laxanemi virus (ILA)	Enligt 2018/1882	x
Infektion med White Spot Syndrome Virus (WSSV)	Enligt 2018/1882	
Infektiös hematopoietisk nekros (IHN)	Enligt 2018/1882	x
Marteilios (infektion med Marteilia refringens)	Enligt 2018/1882	
Viral hemorragisk septikemi (VHS)	Enligt 2018/1882	x

[22] Gäller inte *M. caprae.*
[23] Ändringen innebär att krysset i tredje kolumnen i tabellen tas bort.

4. Sjukdomar som ska bekämpas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001

Åtgärdssjukdom	*Berörda djurarter*	*Omfattas av epizootilagen*
Transmissibla spongiforma encefalopatier (TSE)	Enligt artikel 3.1 h i förordning (EG) nr 999/2001	x

5. Sjukdomar som ska bekämpas med stöd av epizootilagen (1999:657)

Åtgärdssjukdom	*Berörda djurarter*	*Omfattas av epizootilagen*
Brucellos (infektion med *Brucella ovis*)	Enligt 2018/1882	x
Brucellos (infektion med *Brucella* spp. förutom *B. abortus, B. melitensis, B. suis, B. ovis* och *B. canis*)	Livsmedelsproducerande djur	x
Filovirussjukdom hos primater	Primater	x
Infektiös pankreasnekros (IPN) utom genotyp 2 (tidigare serotyp ab)	Enligt 2021/260 bilaga III	x
Japansk encefalit (JE)	Enligt 2018/1882	x
Lågpatogen aviär influensa	Enligt 2018/1882	x[24]
Mjältbrand	Enligt 2018/1882	x
Paratuberkulos	Enligt 2018/1882	x
Porcint reproduktivt och respiratoriskt syndrom (PRRS)	Enligt 2018/1882	x
Tuberkulos (infektion med *M. bovis* eller *M. tuberculosis*)	Alla mottagliga djurarter utom *Bison ssp*., *Bos ssp*. och *Bubalus spp*.	x
Venezuelansk hästencefalomyelit (VEE)	Enligt 2018/1882	x
Vesikulär stomatit	Nötkreatur, får, get, hästdjur, gris	x
Vesikulär svinsjuka (swine vesicular disease)	Gris	x

[24] Vilda fåglar är undantagna.

Vårviremi hos karp (SVC)	Enligt 2021/260 bilaga III	x
Västlig hästencefalomyelit (WEE)	Enligt 2018/1882	x
West Nile-feber	Enligt 2018/1882	x
Östlig hästencefalomyelit (EEE)	Enligt 2018/1882	x

6. Sjukdomar som ska bekämpas med stöd av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.[25] *(SJVFS 2024:19).*

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, 2024

[25] Sjukdomar som inte bekämpas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 eller epizootilagen (1999:657). Lagen om provtagning på djur, m.m. medger att Jordbruksverket får besluta om åtgärder mot smittsamma djursjukdomar om det bedöms nödvändigt.

Djuravdelningen
Sandra Ögren

Konsekvensutredning för ändrade föreskrifter om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar

Av förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att en myndighet som överväger nya eller förändrade regler ska utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Författning som ändras

Statens jordbruksverks föreskrifter (2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Tabell med paragrafer som utreds

Kapitel	Paragraf	Avseende	Anm.
2	2	Användning av veterinärmedicinska läkemedel för förebyggande och behandling av vissa sjukdomar	Ändrad hänvisning på grund av tillagd § 6.
2	6	Vaccination av blåtunga	Tillagd. Innebär att vaccination mot blåtunga serotyp 3 är tillåten, samt ställer krav på registrering av vaccination av vissa djurslag.
ilaga	Tabell 3, rad 3, kolumn 3	Anger om blåtunga omfattas av epizootilagen eller inte	Ändrad, genom att krysset som markerade blåtunga som en epizooti är borttaget.

Bakgrund till förslaget

Blåtunga är en sjukdom som drabbar idisslare, och som sprids via svidknott. Sedan hösten 2023 har serotyp 3 av blåtunga spridits i flera länder i Europa. Sjukdomen har i flera länder gett upphov till allvarliga symtom och hög dödlighet hos de djur som har smittats – däremot drabbas sällan många djur i en besättning samtidigt.

Vacciner har funnits tillgängliga sedan våren 2024, men de har inte varit effektiva nog att hindra smittspridning och inga obligatoriska vaccinationskampanjer har genomförts i de drabbade länderna.

Den 12 september 2024 beslutades föreskrifter (2024:19) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. Ändringarna rörde sjukdomen blåtunga och var en anpassning till ett förestående utbrott.

Vid ändringen av föreskrifterna tillämpades 3 § andra stycket förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Det innebär att konsekvensutredningen och remitteringen av föreskriftsförslaget inte utfördes innan beslutet togs utan först i efterhand. Anledningen var att vi bedömde att ändringarna behövde genomföras så snart som möjligt på grund av en hög risk för utbrott av blåtunga serotyp 3.

När förslaget till föreskriftsändring togs fram fanns blåtunga i Danmark. Vi hade då fortfarande en officiell status som fria från sjukdomen i EU, och sjukdomen hade inte förekommit i vårt land sedan ett utbrott 2008 av serotyp 8. Det var dock mycket sannolikt att smittan skulle komma in till Sverige genom infekterade svidknott, som kan föras långa sträckor av vindarna. Jordbruksverket hade i samarbete med SVA arbetat med strategiska val, lagtolkningar och förberedelser kring hanteringen av ett utbrott. Inom det arbetet kom Jordbruksverket fram till att vi behövde göra de föreskriftsändringar som den här konsekvensutredningen berör.

Det första svenska fallet av blåtunga serotyp 3 konstaterades 12 september 2024, samma dag som ändringen av föreskrifterna beslutades och innan de hade trätt i kraft. Under 2024 har 380 besättningar konstaterats vara smittade, merparten i Hallands, Skåne och Västra Götalands län. Under vintern upphör smittspridningen. Sjukdomen finns dock kvar i Sveriges närområde och vi räknar med ytterligare sjukdomsfall 2025. SVA bedömer att det är troligt att smittspridningen börjar tidigare 2025 än under det första året av utbrottet vilket innebär att smittan kan drabba ett större område.

SVA har gjort en sammanställning av hur sjukdomen har visat sig i drabbade svenska besättningar[1]. Underlaget är information som veterinärer skickat in i samband med provtagning av misstänkta fall, och sammanställningen ger därför en bild av hur sjukdomen yttrat sig tidigt i förloppet. I genomsnitt hade cirka 7% av fåren och 4% av nötkreaturen i besättningarna symptom vid provtagningstillfället. I fårbesättningar har drabbade djur framför allt haft nedsatt allmäntillstånd, nedsatt aptit, hälta/stelhet, ökad salivering och feber. Nötkreatur har haft en något lindrigare symtombild med nedsatt allmäntillstånd, sår eller rodnader på mulen, ökad salivering, ökat nosflöde och/eller feber som vanligaste symtom.

[1] https://www.sva.se/djurhaelsa/djursjukdomar-a-oe/sjukdomar/blaatunga/

Bekämpning av blåtunga är sedan EU:s djurhälsolag AHL[2] trädde i kraft inte längre obligatoriskt inom EU. De hittills drabbade länderna har hanterat sjukdomen genom frivillig vaccination. Även Jordbruksverket har valt den strategin i Sverige. Jordbruksverket har dock föreskrivit om ett generellt förbud mot att vaccinera mot sjukdomar som finns förtecknade i AHL, såsom blåtunga, vilket krävde en föreskriftsändring för att specifikt tillåta vaccination mot blåtunga serotyp 3.

Syftet med frivillig vaccination är i första hand att ge djurägarna möjlighet att skydda sina djur mot allvarlig sjukdom. För att utrota sjukdomen skulle en mer omfattande, obligatorisk vaccination behöva utföras. Jordbruksverket har dock bedömt att en statlig bekämpning av blåtunga i ett försök att utrota sjukdomen inte är aktuell eftersom sjukdomens spridningssätt och dagens EU-lagstiftning för sjukdomen begränsar möjligheterna för kostnadseffektiv bekämpning. Detta innebär att hanteringen inte är förenlig med bekämpning av sjukdomar enligt epizootilagen, en lag som blåtunga omfattades av innan föreskriftsändringen.

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)

1 Allmänt

Vid framtagandet av konsekvensutredningen bör hänsyn tas till Ekonomistyrningsverkets vägledning. Om någon del av analysen inte kan göras ska detta motiveras.

Förslaget berör

☒ Företag ☒ Andra enskilda ☐Kommuner ☐Regioner ☒ Staten

1.1 Beskrivning av problemet och vilken förändring som eftersträvas, samt vilka konsekvenser som uppstår om ingen åtgärd vidtas

2 kap. 2 §

Problemet:

Jordbruksverket har i 2 kap 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter (2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar föreskrivit om ett generellt förbud mot att vaccinera mot sjukdomar som finns förtecknade i AHL, om inte annat anges i 3-5 §§ i samma kapitel. 3-5 §§ innehåller alltså undantag från det generella förbudet. I föreskriftsändringen har vi lagt till ytterligare en paragraf (§ 6), om undantag för vaccination mot blåtunga. Det innebar att hänvisningen i 2 § behövde ändras.

Ändringen

Hänvisningen ändras så att den omfattar även den nya § 6.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtagits

Om ändringen inte skulle ha gjorts skulle hänvisningen i 2 kap 2 § ha blivit felaktig i de ändrade föreskrifterna.

2 kap. 6 § första stycket

Problemet:

Jordbruksverket har i Statens jordbruksverks föreskrifter (2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar föreskrivit om ett generellt förbud mot att vaccinera mot sjukdomar som finns förtecknade i AHL, såsom blåtunga. Anledningen är att det i de flesta fall inte är lämpligt med vaccination av dessa sjukdomar, bland annat för att det påverkar möjligheten till övervakning. De flesta av de förtecknade sjukdomarna finns inte i Sverige och behöver upptäckas och bekämpas om de kommer in. Vissa sjukdomar är dock redan undantagna och i samband med utbrott kan

vaccination även av andra sjukdomar tillåtas, eller krävas, som ett led i att bekämpa sjukdomen.

När det gäller blåtunga är vaccination en av få möjliga åtgärder som djurhållare kan ta till för att minska risken för allvarlig sjukdom hos djuren. Detta var dock alltså inte tillåtet enligt de regler som gällde innan föreskriftsändringen.

Ändringen

Föreskriftsändringen innebär att idisslare får vaccineras mot blåtunga serotyp 3.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtagits

Utan en föreskriftsändring skulle det inte vara tillåtet för djurhållare att vaccinera sina djur mot sjukdomen. Om djurägare som vill vaccinera sina djur inte skulle få möjlighet att göra det skulle det innebära en risk för ett onödigt lidande hos drabbade djur. När det gäller en serotyp av blåtunga som vi vet förekommer och sprider sig i landet finns det inte något skäl till något kvarvarande förbud mot vaccination. Att inte tillåta vaccination skulle alltså ha inneburit en onödig begränsning av djurägarnas rättigheter.

2 kap. 6 § andra stycket

Problemet:

För att kunna följa smittläget för blåtunga krävs övervakning. Vaccinerade djur faller i en del av övervakningen ut som positiva för sjukdomen. Det komplicerar övervakningen och gör den dyrare.

Dels utförs så kallad passiv övervakning, där djurägare och veterinärer anmäler djur med misstänkta symtom och dessa utreds. Dels utförs aktiv övervakning, med provtagning i slumpvist utvalda anläggningar i ett större område. Den aktiva övervakningen kan ge en mer fullständig bild av hur utbredd smittan är, eftersom den även upptäcker djur som är smittade men inte visar symtom. Aktiv övervakning är en förutsättning för att djur som blivit vaccinerade, eller naturligt immuna efter genomgången infektion, ska få flyttas till andra EU-länder. Anledningen till det är att vi behöver kunna visa att det vi har i landet är just serotyp 3 och inga andra serotyper av blåtunga, eftersom vaccinationen och den naturliga immuniseringen bara skyddar mot den aktuella serotypen. Aktiv övervakning skulle också vara nödvändig i en möjlig framtida situation där vi tror att sjukdomen inte längre förekommer i landet och vi vill kunna bevisa detta för att återfå officiell fristatus.

Vid den aktiva övervakningen undersöker man om djuren har eller har haft blåtunga genom att se om de har antikroppar mot sjukdomen. Men även

vaccination gör att djur bildar antikroppar, vilket gör att vaccinerade djur kommer att ge utslag i övervakningen. Vaccinerade djur får därför inte ingå i övervakningen.

I nuläget görs aktiv övervakning genom undersökning av tankmjölk från nötkreatursanläggningar. Men det kan senare bli aktuellt att ta med även nötkreatur för köttproduktion, får och getter i den aktiva övervakningen.

Ändringen

Andra stycket i 2 kap 6 § innebär att djurägare som vaccinerar nötkreatur, får och getter mot blåtunga ska registrera uppgifter om vilka djur som har vaccinerats till Jordbruksverket. Det ska göra det möjligt att skilja ut vilka djur som har blivit vaccinerade så att de inte kommer med i övervakningen.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtagits

Om ett registreringskrav inte skulle ha införts skulle aktiv övervakning av blåtunga bli svårare att utföra. Det skulle ge en sämre bild av sjukdomens spridning och förekomsten av djur som blir smittade utan att visa symtom. Det skulle till viss del påverka möjligheten för djurägare att följa sjukdomsläget för att kunna ta beslut om åtgärder i sin djurhållning, om t.ex. vaccination, inköp av djur och val av betesmarker. Det skulle också begränsa möjligheterna till handel med djur över gränsen samt försvåra för en eventuell framtida friförklaring om sjukdomen skulle försvinna från landet. Provtagning av djur med kliniska symtom skulle dock fortsätta att bidra till bilden av sjukdomsläget.

Bilagan

Problemet:

Införandet av AHL:s nya regler har försvårat utrotning av blåtunga och medfört att strategin för hantering av sjukdomen inte längre är förenlig med en epizootisjukdom.

Epizootilagen (1999:657) gäller allmänfarliga djursjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället (epizootiska sjukdomar), och vilka dessa epizootiska sjukdomar är ska anges i verksamhetsföreskrifter från Jordbruksverket.

Vilka sjukdomar som ska omfattas av epizootilagen anges i bilagan till Statens jordbruksverks föreskrifter (2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. Blåtunga var en av de sjukdomar som omfattades, fram till den utförda föreskriftsändringen.

Epizootilagen anger åtgärder såsom anmälning av misstankar och förhindrande av smittspridning som djurägare och veterinärer är skyldiga att vidta när det gäller epizootiska sjukdomar. Lagen anger också ett stort antal möjliga åtgärder som myndigheter, i första hand Jordbruksverket, ska eller får utföra för att förebygga och bekämpa epizootiska sjukdomar.

De flesta av de åtgärder som epizootilagen listar är inte relevanta för bekämpning av blåtunga. Besättningsavlivningar och förflyttningsrestriktioner som är betydelsefulla vid bekämpning av flera andra allvarliga djursjukdomar har inte samma effekt vid ett utbrott av blåtunga. Sjukdomens spridningssätt, via svidknott och inte direkt mellan djur, gör att vaccination är den enda effektiva bekämpningsåtgärden. För att utrota sjukdomen skulle en mer omfattande vaccinationskampanj behöva utföras, men med tanke på att det troligen skulle vara en fortsatt risk för att smitta kommer in från angränsande länder tror vi inte att en större vaccinationskampanj i nuläget skulle ha en varaktig effekt. I nuläget finns dessutom bara vacciner med tillfälliga, nationella godkännanden, som minskar risken för allvarlig sjukdom men inte stoppar smittspridning.

Därför har Jordbruksverket kommit fram till att det resursmässigt lämpligaste sättet att hantera ett utbrott av blåtunga är genom frivillig vaccination och utan några statliga bekämpningsåtgärder. Den strategin är inte förenlig med bekämpning av sjukdomar enligt epizootilagen.

Strategin för blåtunga är alltså inte förenlig med bekämpningsåtgärderna som ska vidtas enligt epizootilagen.

Ändringen

Den tredje tabellen i bilagan till föreskrifterna har ändrats så att blåtunga inte längre omfattas av epizootilagen.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtagits

Om blåtunga fortsatt skulle omfattas av epizootilagen kunde Jordbruksverket varit ålagda att utföra åtgärder för att bekämpa sjukdomen som enligt vår bedömning med stor sannolikhet inte skulle ha varit tillräckligt effektiva för att bekämpa och förbli fria från sjukdomen. Det skulle ha inneburit en risk att statliga medel skulle ha utnyttjats på ett felaktigt sätt under en lång tid framöver.

1.2 Beskrivning av den föreslagna regleringen samt övervägda alternativ. Beskrivning av fördelar respektive nackdelar med de olika alternativen, samt varför den föreslagna regleringen bedöms lämpligast

2 kap. 2 §

Ändringen i 2 kap 2 § är en direkt följd av att § 6 om vaccination mot blåtunga lagts till bland undantagen till det generella förbudet mot vaccination mot förtecknade sjukdomar. Vi har därför inte övervägt andra alternativ när det gäller denna ändring.

2 kap. 6 § första stycket

Ändringen innebär att idisslare får vaccineras mot blåtunga serotyp 3. Ett fortsatt förbud var ett teoretiskt alternativ, men det avfärdades tidigt på grund av de konsekvenser för djurskyddet som det skulle ha fört med sig. Blåtunga är en sjukdom som kan ge allvarliga symtom och även dödsfall, även om vi hittills i utbrottet inte har sett så allvarlig sjukdom som i vissa andra drabbade länder. Får drabbas värre än nötkreatur och get (hur sjukdomen yttrar sig hos andra djurslag är inte lika känt).

Det huvudsakliga alternativet som vi har sett är obligatorisk vaccination, statligt bekostad, istället för frivillig vaccination. Det alternativet tillämpades med framgång under utbrottet av blåtunga serotyp 8 hösten 2008, genom en 2-årig vaccinationskampanj. Förutsättningarna var dock annorlunda då med tanke på att alla EU-länder bekämpade sjukdomen på samma sätt, eftersom det var ett EU-krav. Den här gången har de hittills drabbade länderna hanterat sjukdomen genom frivillig vaccination. Jordbruksverket har bedömt att en statlig bekämpning av blåtunga i ett försök att utrota sjukdomen inte är aktuell eftersom sjukdomens spridningssätt och dagens EU-lagstiftning för sjukdomen begränsar möjligheterna för kostnadseffektiv bekämpning.

Det finns i nuläget inte heller något vaccin som har visats vara effektivt för att faktiskt hindra smittspridning. De vacciner som används är nationellt nödgodkända vacciner och erfarenheter från länder som har vaccinerat sedan vaccinerna kom i våras är att vaccinerna skyddar mot allvarlig sjukdom men inte hindrar att djur smittas och sprider smitta vidare.

Fördelen med en obligatorisk vaccinationskampanj skulle ha varit att den, om och när ett tillräckligt effektivt vaccin blev tillgängligt, skulle ha kunnat stoppa vidare spridning av sjukdomen. Det skulle dock ha krävts vaccination inom ett stort område och med tanke på fortsatt smittryck från närliggande länder skulle upprepade vaccinationskampanjer behöva göras – åtminstone

av nya djur som föds och kanske även återvaccination av äldre djur beroende på hur långvarigt skydd vaccinationen ger. Sådana uppgifter finns ännu inte för de vacciner som används idag men tillverkarna brukar kunna garantera immunitet upp till ett år, vilket betyder årlig vaccination så länge sjukdomen finns i landet och eventuellt under de två utbrottsfria år som krävs om Sverige skulle vilja ha sjukdomsfrihet. Nackdelarna med en obligatorisk vaccination är att den skulle ha varit mycket resurskrävande, och att den skulle ha begränsat djurägarnas valfrihet.

En fördel med den frivilliga vaccinationen som den utförda ändringen innebär är just att den ger djurägaren valfrihet. Den som inte vill vaccinera mot sjukdomen till exempel på grund av rädsla för biverkningar eller negativa effekter av att behöva hantera och stressa dräktiga djur, kan välja att låta bli. En obligatorisk vaccination av den typ som utfördes under utbrottet av blåtunga serotyp 8 innebär att djurägarna inte alltid kan välja när vaccinationen ska utföras, och det kan vara en tidskrävande insats att till exempel samla ihop djur från bete.

För djurhållarnas del kan det dock också anses som en nackdel att vaccinationen är frivillig, eftersom en obligatorisk vaccination sannolikt skulle ha bekostats med statliga medel. Djurhållaren behöver nu stå för kostnaden själv. Det kommer också att vara upp till djurhållaren att tillsammans med sin veterinär göra bedömningen om huruvida djuren bör vaccineras eller inte, vilket kan vara en svår bedömning att göra.

Ett alternativ till den utförda ändringen hade också varit att inte begränsa oss till bara serotyp 3, och istället tillåta vaccination mot blåtunga, oavsett serotyp. Det var också ett alternativ som avfärdades i ett tidigt stadium – men som kan bli aktuellt i framtiden beroende på hur det utvecklar sig med spridning av andra serotyper av blåtunga. Fördelen med det hade varit att det hade gett djurägarna möjlighet att skydda sina djur även mot en annan serotyp av blåtunga om en sådan skulle börja spridas i närområdet, utan att behöva vänta in en ytterligare föreskriftsändring. Det skulle dock ha riskerat att i onödan påverka övervakningen av blåtunga. Det är inte heller relevant att vaccinera mot serotyper som inte finns i Sveriges omedelbara närhet. Det finns dessutom en viss osäkerhet kring om det är tillåtet att vaccinera för blåtunga förebyggande (utan pågående utbrott), och detta fanns det inte möjlighet att utreda på kort tid.

En fråga som vi också diskuterade under framtagandet av föreskrifterna var huruvida vaccinationen skulle få utföras av djurägaren själv, eller om det vore lämpligare att kräva att en veterinär utförde vaccinationen. Villkoren för att veterinärer ska få skriva ut vaccin som djurhållare själva får ge finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:21) och allmänna råd om veterinärs ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter

samt operativa ingrepp som djurhållare får utföra – dessa regler gäller även vaccination mot blåtunga, och hade vi velat begränsa möjligheten till djurägarvaccinationer hade vi fått göra det i samband med den här föreskriftsändringen. Fördelarna med att djurägarna får vaccinera själva är att det kan minska kostnaderna och öka viljan att vaccinera. Nackdelarna är att det finns en större osäkerhet kring om vaccineringen utförs korrekt, och eventuellt en lägre tillförlitlighet i intyganden om vaccination som skulle behöva göras i samband med utförslar. Vi såg också att det kunde uppstå praktiska problem med vaccination av mindre anläggningar, med tanke på att vaccinet såldes i 50-dosförpackningar. Vår slutsats blev att fördelarna med att låta djurägarna vaccinera själva vägde över nackdelarna. Det innebär inte att det alltid är lämpligt att djurägarna vaccinerar själva, men det är en bedömning som den förskrivande veterinären får göra på samma sätt som för andra läkemedel och vacciner.

Sammanfattningsvis har vi bedömt att en obligatorisk vaccination inte är en kostnadseffektiv åtgärd i det läge som vi är i idag. Ur ett djurskyddsperspektiv var det dock viktigt att möjliggöra vaccination för den aktuella serotypen. Vi bedömde därför att den utförda ändringen var det lämpligaste alternativet.

2 kap. 6 § andra stycket

Andra stycket i 2 kap 6 § innebär att djurhållare (aktörer) som vaccinerar nötkreatur, får och getter mot blåtunga ska registrera uppgifter om vilka djur som har vaccinerats till Jordbruksverket. Registreringen ska göras inom en vecka och uppgifterna som ska rapporteras in är:

1. Anläggningens registreringsnummer.

2. De vaccinerade djurens identitetsnummer.

3. Datum när vaccinationen utfördes.

4. Namn på det vaccin som har använts.

5. Namn och kontaktuppgifter till den som har registrerat uppgifterna.

Alternativet att inte ha något registreringskrav alls avfärdades eftersom det skulle ha för stor negativ effekt på möjligheten till övervakning. Det finns som tidigare nämnts flera anledningar till att det finns ett behov av att kunna övervaka blåtunga aktivt. Den uppenbara fördelen med att inte ha något krav på registrering hade annars varit att det inte hade inneburit någon administrativ börda alls för djurhållare som vill vaccinera.

De alternativ som har övervägts har rört detaljerna kring vilka djurslag som ska omfattas av registreringskravet och vilka uppgifter som ska begäras in, samt vem som skulle rapportera in uppgifterna.

Ett alternativ var att begränsa registreringskravet till bara nötkreatur, eftersom det i första hand är tankmjölksprover som används i övervakningen. Då skulle får- och getägare som vill vaccinera sluppit en administrativ börda. Vi såg dock att det var möjligt att även får och getter skulle kunna behöva ingå i övervakningen i framtiden, vilket skulle försvåras om de vaccinerade djuren av de djurslagen då inte fanns registrerade.

Ett annat möjligt alternativ var att låta registreringskravet omfatta alla vaccinerade djur, oavsett djurslag. Även andra idisslare än nötkreatur, får och getter tillåts ju vaccineras genom föreskriftsändringen, även om de tillgängliga vaccinerna i första hand tagits fram för de vanliga lantbruksdjuren. Fördelarna med det skulle ha varit att reglerna skulle ha blivit aningen enklare att förmedla (eftersom samma regler skulle gälla för alla) samt att Jordbruksverket skulle ha tillgång till fullständig information om vilka djur som vaccinerats, om något behov av detta skulle uppkomma. Nackdelen var att detta skulle vara en troligen onödig administrativ börda eftersom vi inte såg något uppenbart användningsområde för uppgifterna.

När det gäller vilka uppgifter som skulle rapporteras in övervägde vi att öppna upp för att registrera in vaccinerade djur utan individuella identitetsnummer. Eftersom det inte finns något befintligt register på individnivå för får och getter, som det finns för nötkreatur, är de svårare att registrera och följa och vi kanske inte fullt ut kan använda individuppgifterna för att hindra att vaccinerade djur kommer med i övervakningen. När vi diskuterade frågan med representanter från näringen och Distriktsveterinärerna framkom det att det inte borde vara aktuellt att vaccinera djur som saknar ett individuellt identitetsnummer, vilket gör att det åtminstone är en möjlig uppgift för djurhållarna att ge. Vi valde därför att göra uppgiften obligatorisk för att göra registret över vaccinationer så användbart som möjligt.

En annan fråga som vi tog ställning till var behovet av att registrera in vilken typ av vaccin som använts. Nackdelen med att fråga om det är att det är en uppgift som inte är nödvändig att veta för övervakningen. Men vi bedömde att det finns en potentiell fördel med att på central nivå veta vilka vacciner som används, exempelvis med tanke på att vaccinerna är nya och i början inte godkända inom EU, rapporter om biverkningar och att djurägarna kanske inte själva registrerar vilket vaccin de använt. Samtidigt innebär det en försumbar extra arbetsbörda för djurhållaren att skriva in denna ytterligare uppgift. Jordbruksverkets uppgift är att hjälpa aktörerna att hålla djur friska. Det är lämpligt att ha en kunskap centralt om vaccinationernas

antal och utbredning då sådan information tillsammans med sjukdomsfallens utbredning och allvarlighet kan användas för att uppmuntra vaccinering.

Vi övervägde också att inte kräva in namn och kontaktuppgifter till den som registrerat uppgifterna, eftersom det egentligen inte är en nödvändig uppgift för att uppnå syftet med registret, alltså möjliggöra övervakning. Genom att vi får anläggningens registreringsnummer kan vi via vårt register ändå få fram kontaktuppgifter till djurhållaren. Vi valde att ändå kräva dessa uppgifter för den händelse att vi får in till exempel ett felaktigt registreringsnummer till en anläggning och behöver kontakt för att justera uppgifterna.

När det gällde vem som skulle rapportera in uppgifterna var alternativen den förskrivande veterinären, djurhållaren (det vill säga ”aktören” enligt terminologin som används i AHL och våra föreskrifter) eller den som faktiskt utför vaccinationerna. Djurhållarna kan själva vaccinera mot blåtunga under en veterinärs ansvar, men vaccinationerna kan förstås också utföras av en veterinär. Att djurhållarna får vaccinera innebär i praktiken att även till exempel anställda på en anläggning får utföra vaccinationen – det är inte begränsat till den person som står som aktör i registret. Detta innebär att det hade varit onödigt komplicerat att ställa kravet på registrering på den som i praktiken utför vaccinationerna – som alltså kan vara flera personer på en och samma anläggning.

En veterinär som förskrivit vaccinet och inte själv utför vaccinationerna har begränsad möjlighet att veta exakt vilka individer som vaccinerats. Djurhållarna/aktörerna ska däremot veta detta eftersom det är deras djur. Nackdelen med att registreringskravet ligger på djurhållarna är å andra sidan svårigheterna att nå ut med information om att kravet finns och hur registreringen ska göras. Vår lösning har varit att informationen skickas tillsammans med vaccinerna och veterinärerna hjälper till att förmedla denna.

Bilagan

Ändringen innebär att blåtunga inte längre omfattas av epizootilagen.

Alternativet till den här ändringen skulle förstås ha varit att behålla sjukdomen som en så kallad epizootisjukdom. Ur ett djurägarperspektiv är den tydligaste nackdelen med ändringen, och alltså fördelen med att blåtunga skulle ha fortsatt omfattas av epizootilagen att det då hade funnits en rätt till ekonomisk ersättning för åtgärder som Jordbruksverket beslutar. Det är dock värt att nämna att det inte hade funnits någon rätt till ersättning för förluster som själva sjukdomen orsakat – det finns det inte för någon av de epizootiska sjukdomarna. Rätten till ersättning gäller bara för kostnader som

har uppstått på grund av beslut som Jordbruksverket tagit. I det här skedet av det pågående utbrottet är sådana beslut inte aktuella. Men om det i en hypotetisk framtid skulle uppstå ett behov av att lägga någon slags restriktioner för blåtunga eller införa obligatorisk vaccination i någon form kommer djurhållarna inte att ha någon rätt till ersättning enligt epizootilagen. Alla serotyper av blåtunga omfattas av ändringen, inte bara den som vi idag har i landet.

Nackdelen med att ha kvar blåtunga som en epizootisk sjukdom är att det hade varit osäkert om vi då hade haft möjlighet att hantera utbrottet på ett lämpligt sätt och ändå uppfylla lagkraven. Om blåtunga fortsatt skulle hanterats som en epizootisk sjukdom skulle det troligen ha inneburit en obligatorisk vaccination i och i närheten av det drabbade området, åtminstone när ett tillräckligt effektivt vaccin väl blev tillgängligt. Till dess skulle anläggningar med misstänkta och bekräftade fall behöva beläggas med förflyttningsrestriktioner, vilket har begränsad effekt för en sjukdom som sprids med insekter.

Vi gjorde bedömningen att påverkan på djurägarens rätt till ersättning var relativt liten med tanke på vår strategi för att bekämpa sjukdomen (vi ser inte att det kommer uppstå något behov av ersättning som det ser ut just nu). Därför tyckte vi att det vägde tyngre att anpassa lagkraven för blåtunga med den hantering som vi bedömt som lämpligast.

2 Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

2.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Föreskriftsändringen berör alla företag som håller idisslare för mjölk- eller köttproduktion. Även djurparker och andra företag som håller idisslare för andra ändamål berörs, men det handlar om relativt få företag. Bara företag som håller nötkreatur, får eller getter omfattas av registreringskravet.

De företag som håller livsmedelsproducerande djur i Sverige är huvudsakligen aktiebolag eller enskild firma och har i genomsnitt 1–5 anställda[3].

Enligt Jordbruksverkets statistik från juni 2024 finns det 14 091 företag som håller nötkreatur. Totalt hålls 1 410 299 nötkreatur i landet, vilket innebär att det i genomsnitt hålls 100 nötkreatur per anläggning.

Antalet företag med får var 7 763 enligt statistiken från juni 2024. Den genomsnittliga besättningsstorleken på företag med tackor och baggar var cirka 31 tackor och baggar år 2024.

För getter finns inte någon motsvarande statistik, men det finns betydligt färre företag med getter än med får. Enligt en statistisk undersökning av gethållningen i landet som Jordbruksverket genomförde 2018 var antalet företag med getter då 746 (+- 104). 11 627 getter hölls av djurhållare som ansåg sig driva antingen näringsverksamhet eller föreningsverksamhet/utbildning. De allra flesta av företagen (knappt 500) hade färre än 10 getter. I genomsnitt hade gethållarna (inklusive hobby) bara 9 getter, och bara 2 % hade fler än 50 getter.

Även veterinärer berörs av föreskriftsändringen, eftersom de nu kan utföra vaccinationer mot blåtunga samt tillhandahålla vacciner till djurägare som vaccinerar själva.

2.2 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Det som kräver administration är den registrering som krävs av de som väljer att vaccinera sina nötkreatur, får eller getter. Djurägarna behöver gå in på Jordbruksverkets webb för att läsa instruktionerna om hur registreringen går till. De behöver sedan skriva ner ID-numren på de vaccinerade djuren, alternativt kryssa i de rätta individerna i en lista som de kan hämta och skriva ut. Uppgifterna om vaccinationerna ska i nuläget skickas till Jordbruksverket med mejl eller brev, arbete pågår dock för att ta fram en e-tjänst.

Det är bara de djurhållare som väljer att vaccinera sina nötkreatur, får och/eller getter som får den administrativa kostnaden som registreringen för med sig. Under 2024, från att vaccination tilläts 12 september till början på november, har utförd vaccinering registrerats för 2 986 får i 119 besättningar och 865 nötkreatur i 13 besättningar och 28 getter i 5 anläggningar.

Vaccinerna blev tillåtna och tillgängliga sent på säsongen – smittspridningen avtar under hösten och förväntas upphöra helt under vintern. Det tar några

[3] Enligt konsekvensutredningen av Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:48) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

veckor för immunitet att utvecklas efter vaccinationen. Längst tid tar det för nötkreatur som behöver två doser. Det finns i nuläget inte heller några godkända vacciner och för de vacciner som används saknas fullständig information om till exempel immunitetsperiod, effekt och biverkningar. Därför har sannolikt vissa djurhållare valt att avvakta med vaccination. Hur stort intresset för vaccination blir i fortsättningen är svårt att förutsäga och kommer sannolikt att påverkas av hur sjukdomen utvecklar sig i Sverige och omgivande länder. Vaccinernas pris och eventuell tillgång till mindre förpackningar än de 50-dosersförpackningar som finns i nuläget påverkar också.

LRF utförde en enkätundersökning i början av september 2024, före utbrottet, för att undersöka intresset för att vaccinera mot blåtunga. De fick in cirka 200 svar på enkäten och de som svarade var verksamma framförallt inom mjölkproduktion, nötköttsproduktion och lammproduktion. I undersökningen svarade cirka 40 % att de skulle vaccinera sina djur för en kostnad på 40-50 kr/dos, medan 30 % svarade att de inte visste – 80 % svarade att de hade velat vaccinera sina djur om staten hade bekostat vaccinet.

Vi antar att intresset för vaccinering kommer att vara störst i anläggningar med får, eftersom dessa blir sjukare. Men det kan också finnas ett intresse att vaccinera mjölkproducerande nötkreatur, på grund av att sjukdomen kan orsaka nedsatt mjölkproduktion. Vi antar också att intresset för vaccination blir störst i den delen av landet där sjukdomen konstateras – det vill säga i första hand södra Sverige och sedan längre norrut beroende på hur smittan sprider sig.

Om 40 % av fåranläggningarna och nötkreatursanläggningarna i Göta- och Svealand skulle välja att vaccinera så skulle det handla om cirka 7 500 företag, varav 2 600 med får och 4 900 med nötkreatur. Även vaccination av getter kan förekomma i viss utsträckning men har inte så stor påverkan på uppskattningen av det totala antalet företag att det påverkar de ungefärliga beräkningarna här.

Om 7 500 företag skulle välja att vaccinera och den totala tiden för administration i samband med registreringen blir upp till en timme per företag så blir den sammanlagda tiden för administration för företagen 7 500 timmar. Om vi räknar på en timkostnad på 300 kr för arbetstiden blir det en total administrativ kostnad på 2 250 000 kr. Timkostnaden som vi har räknat med är densamma som den ersättning som ges till djurägare och anställda i de ersättningsärenden som Jordbruksverket hanterar i samband med bekämpning av sjukdomsutbrott.

2.3 Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Föreskriftsändringen för inte i sig med sig några direkta kostnader eller krav på förändringar i verksamheten. Men djurägare som väljer att vaccinera sina djur får bekosta detta själva. Förutom den faktiska kostnaden för vaccinet och eventuell veterinärkostnad tillkommer en kostnad i form av den arbetstid det tar för att samla in och vaccinera djuren.

Nedanstående översiktliga kostnadskalkyl togs fram under arbetet med att tillåta vaccination, för att få en jämförelse mellan om aktören köper vaccinet och förbruksmaterial av veterinären och vaccinerar själv jämfört med om Distriktsveterinärerna utför vaccinationen. Kostnadsberäkningarna gjordes utifrån förutsättningarna som anges i exemplen nedan, och utifrån ett utpris från SVA för Boehringer Ingelheims-vaccin som väntades bli cirka 2 000 kr per 50-dos-flaska.

Grundvaccinering, nötkreatur: 2 doser med 4 veckors mellanrum

Grundvaccinering, får: 1 dos.

Kostnad för aktör vid egen vaccinering är timkostnad för de som vaccinerar eller hjälper till. I exemplen används en timkostnad på 300 kr/timme, vilket är den timkostnad som används vid ersättning från Jordbruksverket till gårdar drabbade med salmonella.

Distriktsveterinärerna tar en timtaxa 1 380 kr/timme (2024). Moms tillkommer. Journalföring, hygien mm ingår i tidsåtgångsuppskattningen. Resan är dock inte inräknad (½-1 timme beroende på hur gårdarna ligger och om man kan ta flera gårdar per dag, i Skåne/Halland/Västra Götaland).

Distriktsveterinärerna gjorde följande uppskattningar:

- Enbart ge instruktion till djurägaren och följa upp vaccinationen: 1 timme
- Vaccinera en normalstor besättning med djur som är vana vid hantering samt där djurägaren förberett vaccinationen: 4 timmar
- Vaccinera en normalstor besättning, med djur som inte är vana vid hantering eller vaccinationen inte är förberedd av djurägaren: 8 timmar
- Normalstor besättning ex. 100 djur plus rekrytering (ca 40 djur)

Exempel 1, nötbesättning där djurägaren vaccinerar själv: 140 djur grundvaccinering (två vaccinomgångar på varje djur):

Vaccinkostnad för 300 doser är 12 000 kr + sprutor och kanyler + eget arbete. Om besättningen har förberett vaccinationen och har djur som är vana vid hantering enligt Distriktsveterinärernas uppskattning ovan tar det djurägaren 4 timmar att vaccinera. Sannolikt minst en medhjälpare och att samla in eventuella djur. Så två personer med 300kr timpenning): 5 timmar × 2 personer × 2 vaccinationstillfällen = 20 timmar × 300 = 6 000 kr (en timme tillagd för insamling av djur).

6 000 kr för en arbetsinsats på 20 timmar + 12 000 kr för vaccinet + kostnad för sprutor och kanyler. Det ger en total kostnad på minst 18 000 kr

Exempel 2, nötbesättning DV vaccinerar: 140 djur grundvaccinering (två vaccinomgångar på varje djur), 1 veterinär med medhjälp av djurägaren.

Vaccinkostnad 300 doser 12 000kr + sprutor och kanyler. Om besättningen har ordning och reda enligt Distriktsveterinärernas uppskattning ovan tar det 4 timmar att vaccinera. Så veterinärkostnaden 1380 kr × 4 timmar × 2 vaccinationstillfällen = 11 040 kr. Det är exklusive kostnaden för resan. Därtill kommer kostnaden för aktörens (djurägarens) eget arbete: 5 timmar × 2 tillfällen × 300 kr = 3 000kr

14 040 kr för vaccineringen + 12 000kr för vaccinet + kostnad för sprutor och kanyler. Det ger en total kostnad på minst 26 000 kr (innan moms) för samma timmar som exemplet ovan.

Fårbesättningar behöver bara vaccineras en gång, så grovt räknat halva kostnaden som ovan. Observera att uppskattningen om timåtgången ovan gäller djur som är lätta att vaccinera. Annars tar det längre tid enligt Distriktsveterinärernas uppskattning ovan.

Den stora skillnaden är timkostnaden mellan aktör och veterinär och vi vet inte aktörens faktiska timkostnad. För bägge alternativen kanske det blir en veterinärkostnad för instruktioner från veterinär om hur man vaccinerar, alternativt förberedande inför besök.

2.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Valet att föreskriva om att tillåta frivillig vaccination, snarare än att kräva obligatorisk vaccination, gjordes med syftet att begränsa kostnaderna för hantering av blåtunga och balansera dem mot vinsterna. Med tanke på det nuvarande läget, utan någon gemensam strategi för bekämpning av sjukdomen inom EU och en spridning av sjukdomen i flera närliggande länder, bedömde vi chansen för en långsiktigt lyckad bekämpning genom obligatorisk

vaccination som låg i Sverige. Därför såg vi frivillig vaccination som ett bättre alternativ, som till en lägre samhällskostnad åtminstone uppfyller syftet att möjliggöra för djurägarna att förebygga sjukdom hos sina djur.

Under framtagandet av föreskrifterna gjordes särskilt överväganden om vilka djur som skulle omfattas av registreringskravet för vaccination. Eftersom bara nötkreatur, får och getter är aktuella att ta med i den aktiva övervakningen så begränsades registreringskravet till dem. Vi strävade också efter att bara efterfråga de mest nödvändiga uppgifterna i samband med registreringen.

En fråga som vi också diskuterade under framtagandet av föreskrifterna var huruvida vaccinationen skulle få utföras av djurägaren själv, eller om det vore lämpligare att kräva att en veterinär utförde vaccinationen. Vi gjorde bedömningen att det inte fanns tillräckliga skäl att begränsa djurägarnas möjlighet att själva vaccinera sina djur, vilket gav fördelar som minskad kostnader för djurägaren och en ökad vilja att vaccinera.

2.5 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Vi kan inte se att de ändrade föreskrifterna har någon egentlig påverkan på konkurrensförhållandena för företagen. Att det är tillåtet att vaccinera djuren kan ge en möjlighet för företag som vaccinerar att sälja djur till andra länder, men med tanke på att det är få eller inga djurhållare i Sverige och andra drabbade länder som inte har samma möjlighet påverkar det i praktiken inte konkurrensförhållandena mellan företag.

2.6 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Att blåtunga tas bort som epizooti för med sig att djurhållarna inte längre har rätt till ersättning för åtgärder som Jordbruksverket beslutar om när det gäller sjukdomen.

För epizootiska sjukdomar kan djurägare eller andra berörda få ersättning om de drabbas av förluster på grund av föreskrifter eller beslut som Jordbruksverket fattar för att bekämpa sjukdomen. Det kan till exempel innebära att en djurägare får ersättning för djurvärdet om ett djur avlivas eller dör till följd av vaccinering eller annan behandling. Djurägare kan också få ersättning för förluster som uppkommit i produktionen på grund av restriktioner på anläggningen, samt för kostnader i samband med saneringsåtgärder.

Djurägare har inte rätt till ersättning för sjukdomar som inte omfattas av epizootilagen, även om Jordbruksverkets beslut eller föreskrifter om dessa

sjukdomar skulle innebära kostnader för dem. Detta gäller efter föreskriftsändringen även för eventuella åtgärder mot blåtunga.

De åtgärder som är aktuella att besluta om när det gäller blåtunga är som det ser ut nu provtagning för att utreda misstänkta fall och i annat övervakningssyfte. Jordbruksverket betalar i nuläget för analyserna och veterinärkostnader, men ger alltså ingen annan ersättning till djurhållarna för till exempel den arbetsinsats det kräver att samla in djur för provtagning.

3 Andra enskilda

3.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Utöver företag berörs andra enskilda som håller idisslare av föreskriftsändringen. Det handlar alltså om djurägare som inte har någon form av företagsverksamhet knuten till sin djurhållning. Det framgår inte i Jordbruksverkets register vilka anläggningar som tillhör företag och vilka som hör till hobbyverksamhet. Det finns inte heller någon omfattande statistik över hobbydjurhållning.

Det totala antalet anläggningar som håller får, get och nötkreatur är 49 863, enligt anläggningsregistret i december 2024. Därav håller 21 876 anläggningar får, 5 453 getter och 30 671 nötkreatur.

Om vi antar att de företag som ingår i Jordbruksverkets statistik från juni 2024 har en anläggning vardera och drar bort dessa från totalantalet, har vi kvar cirka 16 600 anläggningar med nötkreatur och 14 100 med får. I praktiken kan dock en och samma ägare ha flera registrerade anläggningar, men detta kan ändå ge en grov uppskattning av hur många anläggningar som berörs utöver de företag som omfattas av statistiken.

När det gäller getter så var det i Jordbruksverkets statistiska rapport från 2018 om gethållning var det 1 800 gethållare som såg gethållningen som en hobby, medan 540 såg det som en del i näringsverksamhet och 60 som en del av förenings- eller utbildningsverksamhet. 40 % av landets cirka 20 000 getter fanns hos hobbygethållare. Det fanns 746 företag som höll getter enligt samma rapport, vilket innebär att det antalet inkluderade vissa av de som själva såg sin gethållning som hobbyverksamhet.

3.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Föreskriftsändringen som gör det tillåtet för djurägare att vaccinera sina djur för inte i sig med sig några kostnader för djurhållarna, eller intäkter, eftersom den bara gör vaccinationen möjlig och inte ställer krav på vaccination.

Om vaccination lönar sig ekonomiskt för enskilda djurägare är osäkert – det beror på om sjukdomen skulle nå anläggningen och vilka konsekvenser den då skulle ha samt i vilken utsträckning vaccineringen skulle förhindra dessa konsekvenser. Se kostnadskalkyl för vaccinering under rubrik 2.3 ovan.

De djurhållare som väljer att vaccinera sina nötkreatur, får och/eller getter får en administrativ kostnad för registreringen av vaccinationen. Djurägarna behöver gå in på Jordbruksverkets webb för att läsa instruktionerna om hur registreringen går till. De behöver sedan skriva ner ID-numren på de vaccinerade djuren, alternativt kryssa i de rätta individerna i en lista som de kan hämta och skriva ut. Uppgifterna om vaccinationerna ska i nuläget skickas till Jordbruksverket med mejl eller brev, arbete pågår dock för att ta fram en e-tjänst. Om vi räknar med en timkostnad på 300 kr (densamma som den ersättning som ges till djurägare och anställda i de ersättningsärenden som Jordbruksverket hanterar) för djurhållarnas arbetstid och att administrationen i samband med registreringen tar 2 minuter per djur, blir kostnaden 10 kr per djur.

Totalt skulle det kunna röra sig om ungefär 32 000 djurhållare med nötkreatur, får eller getter som inte räknas in bland företagen. Om 40 % av dessa djurhållare skulle välja att vaccinera sina djur skulle ungefär 12 800 djurhållare omfattas av kravet på registrering.

3.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Att blåtunga tas bort som epizooti för med sig att djurhållarna inte längre har rätt till ersättning för åtgärder som Jordbruksverket beslutar om. För epizootiska sjukdomar kan djurägare eller andra berörda få ersättning om de drabbas av förluster på grund av föreskrifter eller beslut som Jordbruksverket fattar för att bekämpa sjukdomen. Det kan till exempel innebära att en djurägare får ersättning för djurvärdet om ett djur avlivas eller dör till följd av vaccinering eller annan behandling. Djurägare kan också få ersättning för kostnader i samband med saneringsåtgärder.

Djurägare har inte rätt till ersättning för sjukdomar som inte omfattas av epizootilagen, även om Jordbruksverkets beslut eller föreskrifter om dessa sjukdomar skulle innebära kostnader för dem. Detta gäller efter föreskriftsändringen även för eventuella åtgärder mot blåtunga.

De åtgärder som är aktuella att besluta om när det gäller blåtunga är som det ser ut nu provtagning för att utreda misstänkta fall och i annat övervakningssyfte. Jordbruksverket betalar i nuläget för analyserna och veterinärkostnader, men ger alltså ingen annan ersättning till djurhållarna för till exempel den arbetsinsats det kräver att samla in djur för provtagning.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Valet att föreskriva om att tillåta frivillig vaccination, snarare än att kräva obligatorisk vaccination, gjordes med syftet att begränsa kostnaderna för hantering av blåtunga och balansera dem mot vinsterna. Med tanke på det nuvarande läget, utan någon gemensam strategi för bekämpning av sjukdomen inom EU och en spridning av sjukdomen i flera närliggande länder, bedömde vi chansen för en långsiktigt lyckad bekämpning genom obligatorisk vaccination som låg i Sverige. Därför såg vi frivillig vaccination som ett bättre alternativ, som till en lägre samhällskostnad åtminstone uppfyller syftet att möjliggöra för djurägarna att förebygga sjukdom hos sina djur.

Under framtagandet av föreskrifterna gjordes särskilt överväganden om vilka djur som skulle omfattas av registreringskravet för vaccination. Eftersom bara nötkreatur, får och getter är aktuella att ta med i den aktiva övervakningen så begränsades registreringskravet till dem. Vi strävade också efter att bara efterfråga de mest nödvändiga uppgifterna i samband med registreringen.

En fråga som vi också diskuterade under framtagandet av föreskrifterna var huruvida vaccinationen skulle få utföras av djurägaren själv, eller om det vore lämpligare att kräva att en veterinär utförde vaccinationen. Vi gjorde bedömningen att det inte fanns tillräckliga skäl att begränsa djurägarnas möjlighet att själva vaccinera sina djur, vilket gav fördelar som minskad kostnad för djurägaren och en ökad vilja att vaccinera.

4 Staten

4.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

De statliga myndigheter som berörs av regleringen är Jordbruksverket, Länsstyrelserna och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA).

4.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Djurregisterenheten på Jordbruksverket tar emot och hanterar registreringarna av utförda vaccinationer. Kravet på registrering har lett till att de har behövt ta fram blanketter som djurägarna kan använda för registrering, men också att de har inlett ett arbete med att ta fram en e-tjänst för registreringarna. Djurregisterenheten har gjort en grov uppskattning om cirka 300 timmar för att bygga e-tjänsten.

Länsstyrelserna och SVA förväntas inte få några kostnader eller intäkter som ett resultat av föreskriftsändringen.

4.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

I och med att blåtunga inte längre hör till de epizootiska sjukdomarna är det inte längre en sjukdom som är anmälningspliktig till länsstyrelsen. Jordbruksverket informerar inte längre länsstyrelsen om misstankar eller bekräftade fall av blåtunga. Det finns möjlighet för länsstyrelserna att följa sjukdomens utbredning på SVA:s webbplats, men där finns inte uppgifter om vilka specifika anläggningar som drabbats. Ändringen borde leda till ett något minskat behov av administration i samband med misstankar och bekräftade fall av blåtunga.

SVA berörs av föreskriftsändringen bland annat genom att de är en av de aktörer som tillhandahåller vaccin. De berörs också genom borttagandet av blåtunga som epizooti, eftersom det påverkar deras hantering av sjukdomen internt. Generellt innebär hanteringen av en sjukdom som epizooti vanligen en större arbetsbörda per misstänkt fall än av en sjukdom som inte är en epizooti.

4.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Under framtagandet av föreskrifterna gjordes särskilt överväganden om vilka djur som skulle omfattas av registreringskravet för vaccination. Eftersom bara nötkreatur, får och getter är aktuella att ta med i den aktiva övervakningen så begränsades registreringskravet till dem. Det innebar ett minskat behov av arbetsinsatser på Jordbruksverket för att ta fram system för registrering och ta emot registreringar.

Borttagandet av blåtunga som epizooti innebär potentiellt minskade kostnader för hantering av sjukdomen, hos Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna, och framförallt en större möjlighet att anpassa kostnader och arbetsinsatser efter behov och resurser.

5 Bemyndiganden m.m.

5.1 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Jordbruksverkets beslutanderätt grundar sig på de bemyndiganden som finns i 4 och 17 §§ epizootiförordningen (1999:659).

5.2 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Jordbruksverkets bedömning är att regleringen överensstämmer med EU-rätten i alla avseenden.

Den föreslagna regleringen går inte utöver skyldigheterna som följer av Sveriges anslutning till EU.

I och med att Sverige har förlorat sin fristatus för blåtunga regleras vår hantering av utbrott inte längre av EU-förordningar, förutom att det finns en fortsatt anmälningsplikt för sjukdomen. Föreskriftsändringarna är inte anpassningar till EU-regler utan utgår från nationella behov.

5.3 Ange skälen i det fall förslag syftar till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå

Ej relevant.

5.4 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskrifterna behövde träda i kraft så fort som möjligt, särskilt när det gällde att tillåta vaccination, eftersom det var hög risk för utbrott under sensommaren och hösten. Därför valde Jordbruksverket att tillämpa 3 § andra stycket förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Det innebär

att denna konsekvensutredning och remitteringen av föreskriftsförslaget inte utfördes innan beslutet om föreskrifterna togs utan först i efterhand. Relevant information om föreskriftsändringarna har gått ut i samband med annan information kring utbrottet, genom utskick till djurhållare, webbinformation samt deltagande på lunchseminarier som LRF har anordnat.

5.5 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Jordbruksverket kommer att följa situationen för blåtunga, inklusive konsekvenserna av föreskriftsändringarna, löpande. Till exempel kommer antalet registrerade vaccinationer att följas upp genom registerutdrag.

Den fortsatta hanteringen av blåtunga efter att den tagits bort som epizooti är fortfarande under utformning. Till exempel behöver Jordbruksverket ta ställning till hur stort behovet är av provtagning av misstänkta fall av sjukdomen. Konsekvenserna av den ändrade hanteringen kommer till viss del att kunna utvärderas utifrån hur sjukdomen breder ut sig och yttrar sig under nästa år. Detta följer Jordbruksverket upp genom dialog med SVA.

6 Samråd

Beskrivning av tidigt samråd

Eftersom förslaget togs fram på kort tid begränsades möjligheten till tidigt samråd, men Jordbruksverket har haft löpande kontakt med SVA och näringens organisationer innan och under framtagandet av föreskriftsförslaget för att förankra förslaget och få en bild av konsekvenserna av föreskriftsändringarna.

Kontaktperson

Sandra Ögren

sandra.ogren@jordbruksverket.se

I tabellen nedan ska du ange de nya eller ändrade paragrafer i föreskriften/allmänna rådet som innehåller administrativa bördor för företagen och göra en bedömning av den samlade kostnaden för respektive börda. Endast en börda ska anges per rad. Du ska bifoga den ifyllda tabellen till konsekvensutredningen.

Särskild konsekvensanalys - administrativa bördor för företagen

Föreskriftens namn: Föreskrifter (2024:19) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	**Ange typ av administrativ börda**	**Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)**	**1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt.** **2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.**	**Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan**	**Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år**	**Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan**	**Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år**
Kap 2, 6 §	Registrering av vaccination	8 § epizootilagen (1999:657)	1. Den legala grunden ger möjlighet att kräva registrering vid behov, men det finns också utrymme för att inte ställa ett sådant krav. 2. Ja, eftersom det inte finns något krav på att kräva registrering.	Företag som håller nötkreatur, får eller getter.	1 timme	7 500	2 250 000 kr

Summa administrativ kostnad per år	**2 250 000 kr**

Samlad kostnad för upphävda administrativa bördor

Ange samlad kostnad för administrativa bördor som upphävs på grund av föreskriften eller det allmänna rådet. 0 kronor

Jämfört med tidigare uppgifter kommer den administrativa bördan att

☐ Minska med ange antal kronor per år

☐ Vara oförändrad

☒ Öka med 2 250 000 kr kronor per år

Du kan läsa mer om administrativa bördor i Hjälpreda – Administrativa bördan för företagen. Du hittar den på Magasinet/Regler & Vägledning/Vägledning i juridiska frågor.